İŞKUR

2015

AFYONKARAHİSAR İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AFYONKARAHİSAR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

Özlem OTURAKÇI İş ve Meslek Danışmanı

Kadriye EFE İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Hakan Yusuf GÜNER

Afyonkarahisar Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2015 yılı 16 Mart-30 Nisan tarihleri arasında tüm illerde, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 121 bin 823 işyerine,2-9 arası kişi istihdam eden 10 bin 211 işyerine kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır.

İlimizde bu kapsamda 1200 işyeriyle yüz yüze görüşme sağlanmıştır. Türkiye geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2015 yılı I. dönem "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır. Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Erdem ÜNLÜYALVAÇ

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ……5

ÖNSÖZ……7

TABLOLAR LİSTESİ……..13

ŞEKİL LİSTESİ……..16

KISALTMALAR……17

YÖNETİCİ ÖZETİ……..18

GİRİŞ……21

BİRİNCİ BÖLÜM……..23

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ……23

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR : ARKA PLAN…….23

İŞKUR GÖSTERGELERİ……23

Kayıtlı İşsiz Verileri……26

Açık İşler……..27

İşe Yerleştirmeler……29

Mesleki Eğitim Faaliyetleri……32

İşsizlik Ödeneği……..33

İKİNCİ BÖLÜM……..35

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI……..35

AMAÇ VE YÖNTEM……35

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM……..37

İşyeri Verileri……37

Açık İşler……55

Açık İşlerde Aranan Beceriler……74

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ……83

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi……99

SONUÇ……106

KAYNAKÇA……108

EKLER……109

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu……109

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları ……116

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü ……118

Ek 4- Sektörlere Göre İPA Sonuçları 2015……127

Ek 5- 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri……128

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri ……24

Tablo 2 : Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı……27

Tablo 3 : Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı……..29

Tablo 4 : İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı……..31

Tablo 5 : Kurs ve Kursiyer göstergeleri (2015*)……..32

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)……..33

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)……34

Tablo 8 : Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı……37

Tablo 9: Afyonkarahisar'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı……38

Tablo10:Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyetine Göre Dağılımı……..41

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler……..43

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları……44

Tablo 13: Part –Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanları……45

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler……46

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde en Fazla Çalışan Meslekler……47

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En Fazla Çalışılan Meslekler……..48

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı……49

Tablo 18 :İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla olan Meslekler……50

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı……..54

Tablo 20: Sektörlere göre Açık İşlerin Dağılımı……56

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İş Olan İşyerlerinin Dağılımı……...58

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı……..60

Tablo 23 : Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı……..61

Tablo 24 : Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı…….62

Tablo 25 : Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı……63

Tablo 26 : Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı……65

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları…….67

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları……..68

Tablo 29 : En çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları……..69

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları……69

Tablo 31 : Arama Kanallarına göre Açık İşlerin Aranma Süresi……..70

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı……..71

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı……71

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı……..72

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı……73

Tablo 36 :İŞKUR hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımı Dağılımı……73

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi……76

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi……..77

Tablo 39 : Meslek Gruplarına göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi……78

Tablo 40 :Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı……79

Tablo 41:Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi……..80

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süreci……81

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süreci…… ……81

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süreci……82

Tablo 45:Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı……84

Tablo 46 :Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı……85

Tablo 47 :Temininde Güçlük Çekilen Meslekler……87

Tablo 48:Meslekler Bazında Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri……91

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Elemen Temininde Güçlük Çekme Durumu……92

Tablo 50:Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu……93

Tablo 51:İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu…...95

Tablo 52: Part-Time Çalışan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu……..97

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları……..99

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları……100

Tablo 55:Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları……101

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek……102

Tablo 57:Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler……..…103

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi……104

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi……105

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri……25

Grafik 2 : Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı……26

Grafik 3 : Yıllara Göre Açık İş……28

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme……..30

Grafik 5 : Sektörlere göre Ortalama Çalışan sayıları……..39

Grafik 6 : İşyerlerinin Yaş gruplarına Göre Dağılımı……40

Grafik 7 : Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar……42

Grafik 8 : İŞKUR hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları……51

Grafik 9 :İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı……52

Grafik 10 : İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı……..……53

Grafik 11 : Açık İşi Olan İşyerleri……..……..55

Grafik 12 : Cinsiyetlere Göre Açık İşlerin Dağılımı……..57

Grafik 13 : Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş gruplarına Göre Dağılımı……59

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılım……..…66

Grafik 15:Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi……75

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu……..83

Grafik 17 : Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı…… 86

Grafik 18: Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri……..……88

Grafik 19: Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri……..……89

Grafik 20:Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri……..……90

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman temininde Güçlük Çekme Nedenleri……94

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri……..……96

Grafik 23: Part-Time çalışanı olan İşyerlerinin Eleman temininde Güçlük Çekme Nedenleri……98

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

Afyonkarahisar ilinde işgücü piyasasını izleme ve değerlendirme sistemini oluşturmak ve gelecek istihdam ve eğitim ihtiyacını belirlemek amacıyla 16 Mart-30 Nisan 2015 tarihleri arasında işgücü piyasası talep araştırması yapılmıştır.

Afyonkarahisar ilinde gerçekleştirilen bu talep araştırması ile ; Afyonkarahisar'daki işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve teminde güçlük çekme nedenleri, 2016 yılı ortasında işgücü piyasasında mesleki değişim beklentilerine ilişkin bilgiler derlenmiştir.

Afyonkarahisar ilindeki 10+ istihdamlı özel sektör işyerlerinin tamamı ziyaret edilmiştir. Toplamda 1200 işyeri ile yüz yüze görüşme sağlanıp bilgi formu uygulanmıştır.

Çalışma kapsamında Afyonkarahisar ilinde 407 kişilik açık iş bulunmaktadır. Buna ek olarak, Afyonkarahisar'ın "açık iş oranı" % 1,2 olarak hesaplanmıştır. Başka bir deyişle, Afyonkarahisar'da her 100 kişilik kadronun 98,8'si dolu 1,2'si ise boş olup doldurulmaya hazırdır.

2014-2015 yılı işgücü göstergelerine bakıldığında kayıtlı işsizlerde 2014 yılında 20.305 kişi varken bu rakam 2015 yılının ilk altı ayında 23.725 'e ulaşmıştır. Kayıtlı işsiz olarak bulunan mesleklere bakıldığında beden işçisi (genel),temizlik görevlisi, yangın ilk müdahale işçisi, şoför-yük taşıma, büro memuru (genel),satış danışmanı, ön muhasebeci, garson (servis elemanı), beden işçisi (temizlik)ve sekreter meslekleri de sırasıyla en çok iş arayan mesleklerdir.

2015 yılında sırasıyla en fazla açık işin olduğu ilk on meslek beden işçisi (genel),temizlik görevlisi
mermer işçisi, çağrı merkezi müşteri temsilcisi, garson (servis elemanı),satış danışmanı, ön muhasebeci, sekreter, şoför-yük taşıma, tuğla imal işçisidir.

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında , ilk iki sırada temizlik görevlisi ve beden işçisi (genel) meslekleri yer almaktadır. İlk iki sırayı sırasıyla güvenlik görevlisi, tuğla imal işçisi, şoför-yük taşıma, beden işçisi (inşaat),büro işçisi, kasiyer, bahçıvan ve mermer işçisi meslekleri izlemektedir.

Afyonkarahisar ilinde 2015 yılı ilk altı ayı itibariyle açılan kurslar tablosu incelendiğinde toplam kurs sayısının 531 olduğu ve bunun büyük kısmının %87,1 ile İşbaşı Eğitim Programından oluştuğu görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde toplam 2.263 kişi açılan kurslardan faydalanmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dahilinde altı ayda 128 program açılmış, 2.504 kişi programdan faydalanmıştır. Yıl içinde 10 adet girişimcilik eğitimi programı açılmış,249 kişi katılmıştır. Mesleki eğitim kurslarında ise 58 adet kurs düzenlenmiş olup 1.184 kişi katılım sağlamıştır.

2015 yılının ilk altı ayında 2.880 kişi işsizlik ödeneğine başvuruda bulunmuştur.1.589 kişi işsizlik ödeneğinden faydalanmıştır.

Afyonkarahisar ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve perakende ticaret (yüzde 26,1) ile İnşaat (yüzde 14,5) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 67,8'ini oluşturmaktadır.

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 32 bin 194 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 81,7 'si erkek, yüzde 18,3 'ü kadındır. Afyonkarahisar ilinde çalışanların yüzde 18,2' si nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışmaktadır. Meslek gruplarına göre dağılımda kadın çalışan oranının en yüksek olduğu meslek grubunun yüzde 46,8 ile büro hizmetlerinde çalışanlar olduğu görülmüştür.

İlde İŞKUR'dan eleman talebinde bulunan işyeri sayısı oranı yüzde 48,8'dir.İŞKUR hizmetlerinin herhangi birinden faydalanan işyeri sayısı oranı da %64,7'dir. İŞKUR'dan faydalanma oranlarına bakıldığında en fazla yararlanan sektörün Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü olduğu görülmektedir.

Afyonkarahisar ilinde 10 yılını doldurmamış yeni işyerleri (5-9 yaş grubu) yüzde 25,1 oranı ile en fazla olan işyerleridir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 42,4 'ünü 0-4 yaş ve 5-9 yaş genç işyerleri oluşturmaktadır.

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramadıkları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Ana meslek grupları itibariyle temininde güçlük çekilen mesleklerin dağılımına bakacak olursak ; Afyonkarahisar ili 2015 İPA çalışması sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen mesleklerin yüzde 11,1 oranı ile büro hizmetlerinde çalışan elamanlar meslek grubunda çalışanların yüzde 11,1'inin temininde güçlük çekilmektedir. Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu da yüzde 5,8 oranla ikinci sırada yer almaktadır Afyonkarahisar ilinde işverenlere eleman temininde güçlük çekip çekmediği sorulduğunda yüzde 71,1'i eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yani mesleksizlik eleman temininde en önemli sorun olarak algılanmaktadır.

2014 yılında temininde güçlük çekilen meslekler : Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Satış Danışmanı, Mermer İşçisi, Makineci (Dikiş),Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı ,Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü, Garson (Servis Elemanı)Mermer Silim İşçisi, Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik), Mermer Ebatlandırma İşçisi olarak görülmektedir. 2014 ve 2015 yılı İPA

çalışması sonuçlarına bakıldığında her iki yılda da ilk sırada temininde güçlük çekilen meslek çağrı merkezi görevlisi olarak görülmektedir.

Afyonkarahisar ili işgücü piyasası talep araştırması sonuçlarının sektörlere göre 2016 yılı Haziran ayı sonu itibariyle net istihdam değişim oranı [1] beklentisi yüzde 7,8 olarak hesaplanmıştır.

Afyonkarahisar ili işgücü piyasası talep araştırması sonuçlarının sektörlere göre 2016 yılı Haziran ayı sonu itibariyle net istihdam değişim oranı [2] beklentisi yüzde 4,4 olarak hesaplanmıştır. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yüzde 18,6 oranı ile 525 kişilik bir artış bekleyerek sektörler içinde en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. İnşaat sektörü yüzde 8,9 , insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 7,9 oranında bir sıra izlemektedir.

[1] Net İstihdam Değişim Oranı=(İstihdam Artış Beklentisi-İstihdam Azalış Beklentisi)/Mevcut İstihdam)*100

GİRİŞ

Afyonkarahisar ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Afyonkarahisar ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Afyonkarahisar işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR33** olarak sınıflandırılan iller Manisa, Kütahya, Uşak ve Afyonkarahisar 'dır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Afyonkarahisar ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

Afyonkarahisar ilinin işgücünün temel özelliklerinin ve istihdam yapısının değerlendirilebilmesi için işgücü piyasasına ilişkin veriler TÜİK'in Hane halkı İşgücü Anketleri Sonuçlarından elde edilmektedir. Yayınlanmakta olan işgücüne katılma oranı, istihdam oranı, işsizlik oranı gibi veriler işgücü piyasasının değerlendirmesinde kullanılan en temel verilerdir

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Yıllar	İşgücüne Katılma Durumu	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	44	7,7	40,6
2009	44,7	10,8	39,9
2010	47,1	7,6	43,5
2011	51,5	4,8	49
2012	53,4	4,6	51
2013	54,1	5,6	51,1

Kaynak:TÜİK

Tablo 1'de Afyonkarahisar iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur.2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı , istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerleri le Afyonkarahisar ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışacaktır. İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. İstihdam oranı çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur. İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirirken çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam ve ücret gibi unsurlarda etkilidir. Afyonkarahisar İlinde temel işgücü verileri incelendiğinde işgücüne katılım oranının yıllar itibarıyla artış gösterdiği görülmektedir. Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Afyonkarahisar iline bakıldığında işgücüne katılma oranının yıllar itibarıyla artış gösterdiği görülmektedir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

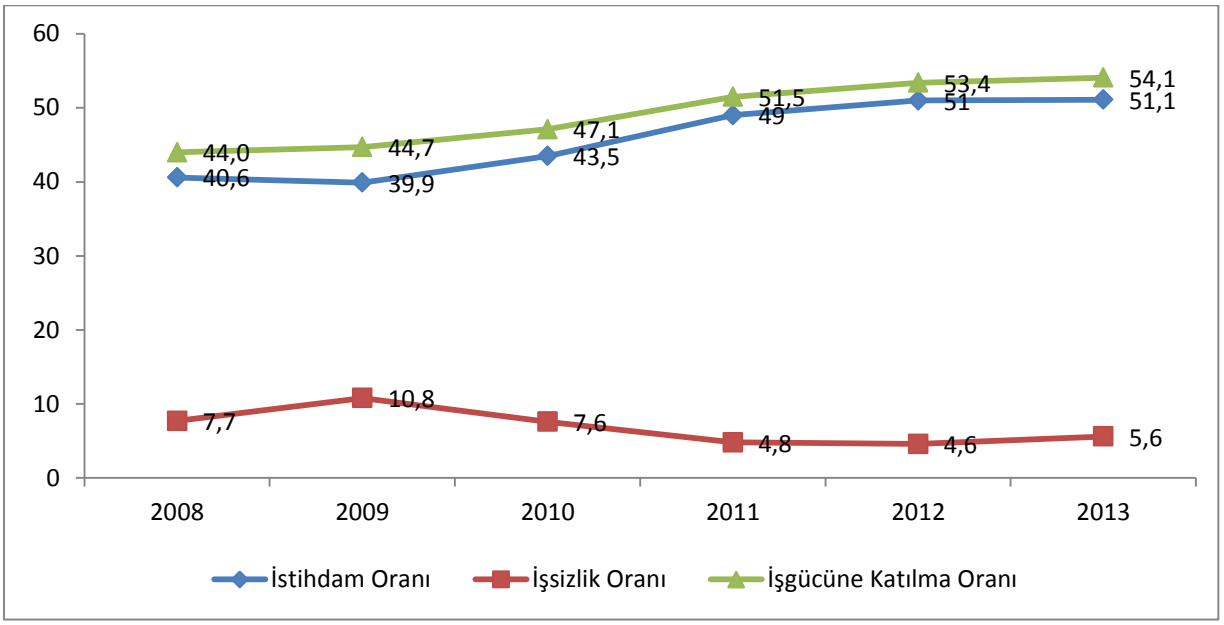

Kaynak:TÜİK

Tablo 1 ve grafik 1 'de görüldüğü gibi işgücüne katılma oranında yıllara göre artış olmuştur. İşgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif olan yeni üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup , ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli artış olduğunu göstermektedir. Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden istihdam oranı ise 2008-2009 yılları arasında düşüş eğilimi göstermektedir. Söz konusu oran 2010-2011 yılları arasında büyük artış göstermiş olup 43.5 değerindeki oran 49'a yükselmiştir.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda (2008-2009 yılları arası) artış gösterse de genel eğilim azalışı yönündedir. İstihdam oranındaki artışında yine yıllar itibarıyla artış göstermesi işgücü piyasasında dengenin sağlanmasında etkili olmuştur.

2013 yılı yüzde 51,4 ile işgücüne katılım oranının ve yüzde 51,1 ile istihdam oranının en fazla olduğu yıl olmuştur. 2009 yılında yaşanan krizin etkisiyle işsizlik oranı yüzde 10,8 ile en yüksek seviyeye yükselirken, 2013 yılında bu oran azalarak yüzde 5,6'ya düşmüştür.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ VERİLERİ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır.

Grafik 2 : Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

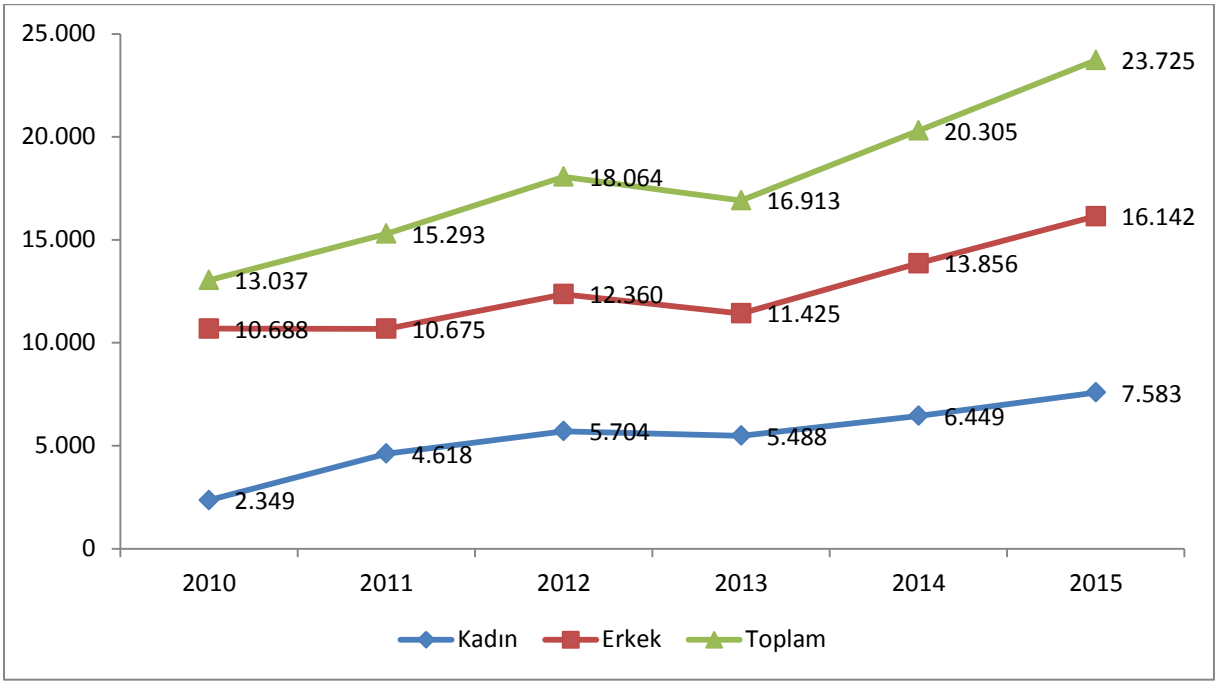

Kaynak: İŞKUR* 2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

Grafik 2'de yıllar itibarıyla Afyonkarahisar ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir. Grafik incelendiğinde İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısında artış olduğu gözlenmektedir. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri sayının artmasında etkili olmuştur.

2010 yılında Afyonkarahisar ilinde 13.037 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla 23.725 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılındaki bu artış İŞKUR'un tanınırlığının artması ve işgücü piyasasında aktif rol oynamasından kaynaklıdır. Kadınların iş arama sürecine katılımı 2010 yılında 2.349 iken, 2015 yılı ortasında 7.583 kişiye ulaşmıştır. Kadınların işgücüne katılımının artması ,İŞKUR'un kadınlar yönelik düzenlemiş olduğu mesleki eğitim kurslarına ve diğer işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin göstergesidir

Tablo 2 : Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Kayıtlı İşsiz**
Beden İşçisi (Genel)	3.322
Temizlik Görevlisi	1.110
Yangın İlk Müdahale İşçisi	816
Şoför-Yük Taşıma	775
Büro Memuru (Genel)	710
Satış Danışmanı	639
Ön Muhasebeci	506
Garson (Servis Elemanı)	492
Beden İşçisi (Temizlik)	448
Sekreter	393
Diğer Meslekler	14.514
Toplam	**23.725**

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

Tablo 2'de İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı üzerinde durulmuştur. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımında beden işçisi temizlik görevlisi gibi nitelik gerektirmeyen mesleklerin ön plana çıkması daha çok bu alanlarda iş arayanın ve işverenin bulunduğundan kaynaklandığı söylenebilir. İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 23 bin 725'dir.Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk meslek nitelik gerektirmeyen beden işçisi mesleğidir. Temizlik Görevlisi , Yangın İlk Müdahale İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Temizlik), Sekreter meslekleri de sırasıyla en çok iş arayan mesleklerdir.

AÇIK İŞLER

Açık iş; işveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır.

Grafik 3 : Yıllara Göre Açık İş

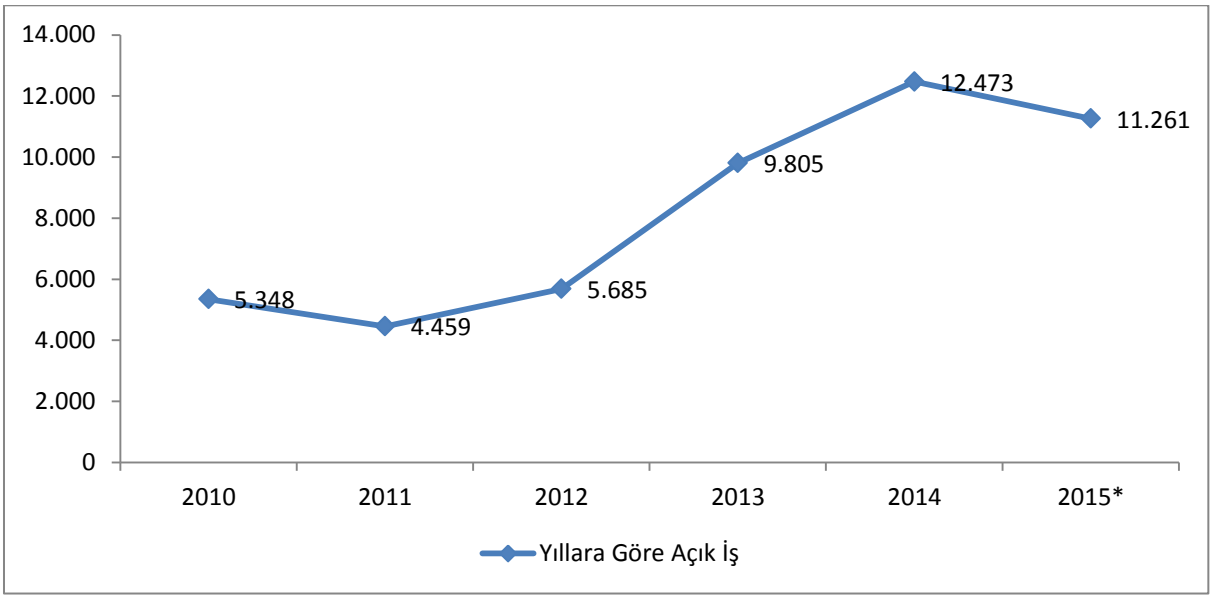

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı OCAK-HAZİRAN dönemini içermektedir.

Grafik 3' te Afyonkarahisar ilinin yıllara göre açık işler üzerinde durulmuştur. Yıllara göre dalgalanmalar olsa da son yıllarda artış olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde son yıllarda çok fazla işletmenin açılması temizlik görevlisi gibi meslekleri ön plana çıkarmıştır. Yıllar itibariyle sadece 2010 yılında azalma meydana gelmiş sonraki yıllarda açık iş sayısı katlanarak artmıştır. Grafik 3 'te görüleceği üzere 2010 yılında 5 bin 348 olan açık iş sayısı yıllar itibarıyla artarak 2014 yılında 12 bin 473 olmuş; 2015 yılının haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 11 bin 261 olmuş ve yıl sonunda 2014 açık iş sayısı değerini aşması beklenmektedir.

Tablo 3 : Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Açık İş**
Beden İşçisi (Genel)	2.792
Temizlik Görevlisi	1.819
Mermer İşçisi	510
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	399
Garson (Servis Elemanı)	385
Satış Danışmanı	349
Ön Muhasebeci	318
Sekreter	263
Şoför-Yük Taşıma	262
Tuğla İmal İşçisi	231
Diğer Meslekler	5.145
Toplam	**12.473**

Kaynak : İŞKUR*Ocak-Haziran dönemi

Tablo 3'te açık işlerin mesleklere göre dağılımı üzerinde durulmuştur. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla açık işlerde olduğu gibi ilk sırayı beden işçisi (genel) almış, bu mesleği sırasıyla temizlik görevlisi, mermer işçisi, çağrı merkezi müşteri temsilcisi, garson (servis elemanı),satış danışmanı, ön muhasebeci, sekreter, şoför-yük taşıma, tuğla imal işçisi meslekleri izlemiştir. Meslekler genel olarak kayıtlı işsiz meslekleriyle uyuşmaktadır.

İŞE YERLEŞTİRMELER

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

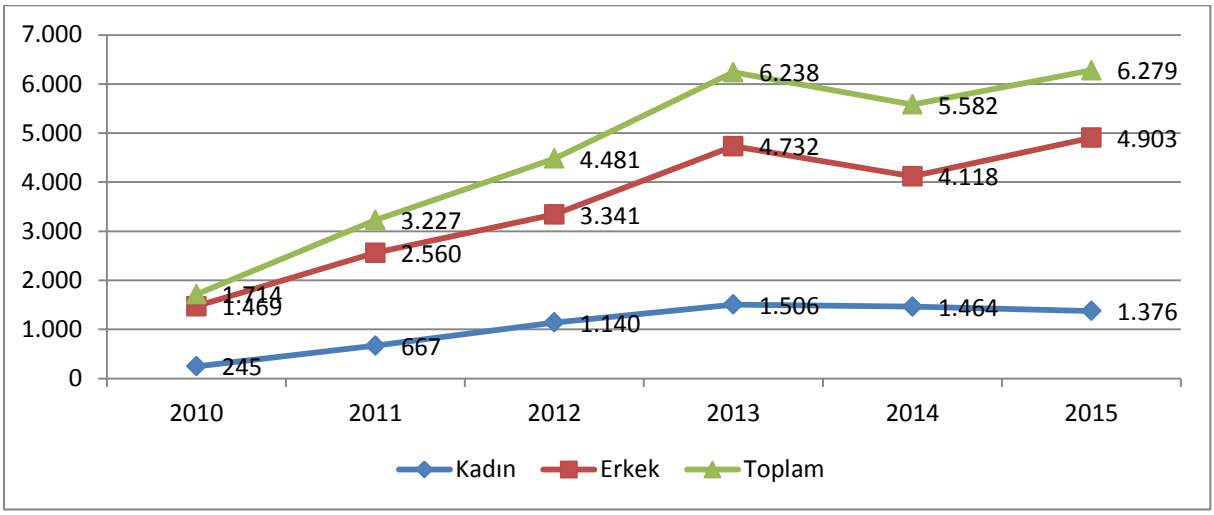

Kaynak : İŞKUR*Ocak-Haziran dönemi

Grafik 4 'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında bin 714 olan işe yerleştirme sayısı yıllara göre artarak 2015 yılında 6 bin 279 olmuştur.2013 yılında 6 bin 238 işe yerleştirme sayısı 2014 yılında beş bin 582'ye düşmüştür. Erkek işe yerleştirme rakamlarına bakıldığında yıllar itibariyle artış gözlenirken 2013-2014 yılları arasında az da olsa düşüş yaşanmıştır. Kadınlarda ise bu oran sabite yakın bir değer izlemiştir. Kadınların çalışma hayatına atılmasıyla işe yerleştirmelerde kadınlar da yer almıştır. Bu da toplam işe yerleştirme rakamlarının artmasını sağlamıştır. İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Tablo 4 : İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**İşe Yerleştirme**
Temizlik Görevlisi	1.768
Beden İşçisi (Genel)	1.407
Güvenlik Görevlisi	527
Tuğla İmal İşçisi	274
Şoför-Yük Taşıma	215
Beden İşçisi (İnşaat)	206
Büro İşçisi	160
Kasiyer	154
Bahçıvan	100
Mermer İşçisi	100
Diğer Meslekler	1.368
Genel Toplam	**6.279**

Kaynak : İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibariyle

Tablo 4'te işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımı üzerinde durulmuştur.2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında , ilk iki sırada temizlik görevlisi ve beden işçisi (genel) meslekleri yer almaktadır. İlk iki sırayı sırasıyla güvenlik görevlisi, tuğla imal işçisi, şoför-yük taşıma, beden işçisi (inşaat),büro işçisi, kasiyer, bahçıvan ve mermer işçisi meslekleri izlemektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Tablo 5 : Kurs ve Kursiyer göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Kursiyer Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Kursiyer Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Program Sayısı	TYP Kursiyer Sayısı
2015*	58	1.184	463	830	10	249	531	2.263	128	2.504
2014	12	320	219	402	12	315	243	1.037		
2013	48	1.037	73	139	8	212	129	1.388		
2012	79	1.708	71	145	8	208	158	2.061	51	550
2011	39	714	15	36	8	180	62	930	34	439
2010	54	975	18	27	3	74	75	1.076	60	596

Kaynak : İŞKUR*Ocak-Haziran dönemi

Tablo 5'te kurs programlarındaki verilerden yararlanarak kurs ve kursiyer göstergelerine değinilmiştir.2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programlarından 2 bin 263 kişi faydalanmıştır. 2010 yılından bu yana en fazla kursiyer sayısının 2015 yılında olduğu görülmüştür. Girişimcilik kursu sayısı yılın ilk altı ayı olmasına rağmen yine en fazla 2015 yılındadır.2013 ve 2014 yıllarında TYP yapılmazken ; 2015 yılında Toplum Yararına Program (TYP) dahilinde altı ayda 128 program açılmış, 2.504 kişi programdan faydalanmıştır. Yıl içinde 10 adet girişimcilik eğitimi programı açılmış,249 kişi katılmıştır. Mesleki eğitim kurslarında ise 58 adet kurs düzenlenmiş olup 1.184 kişi katılım sağlamıştır.

İŞKUR işsizlerin istihdam edilmelerinin kolaylaştırılması ve bir meslek edinmeleri amacıyla mesleki yeterliliklerini geliştirebilecekleri amacıyla deneyim kazanacakları işbaşı eğitim programlarına hız vermiştir.2015 yılının ilk altı aylık döneminde 463 işyeri ve 830 kursiyer bu programdan faydalanmıştır. Mesleki eğitim kurslarından 58 adet kurs düzenlenmiş olup 1.184 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	2.880	1.933
2014	4.024	2.880
2013	3.671	2.665
2012	3.098	2.321
2011	2.297	2.005
2010	1.878	1.662

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 6'da yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısına değinilmiştir. İşsizlik ödeneğine başvuran sayısı fazla olsa da işsizlik ödeneği hak eden sayısı başvuran sayısının altındadır. İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlananların sayısını da arttırmıştır. 2015 yılının ilk altı ayında 2.880 kişi işsizlik ödeneğine başvuruda bulunmuştur.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak edenler
Beden İşçisi (Genel)	252
Temizlik Görevlisi	95
Şoför-Yük Taşıma	81
Tuğla İmal İşçisi	79
Mermer İşçisi	42
Satış Danışmanı	40
Büro Memuru (Genel)	33
Ön Muhasebeci	32
Aşçı	30
Yangın İlk Müdahale İşçisi	25
Diğer Meslekler	880
Genel Toplam	**1.589**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde işsizlik ödeneği alan kişilerin vasıfsız mesleklerde daha fazla olduğu gözlenmiştir. Bu durumun oluşmasında ilde vasıfsız eleman olarak çalışanın fazla olması ve nitelikli mesleklerin iş bulmada zorluk çekmeyişinin etkili olduğu söylenebilir. Sırasıyla en çok işsizlik ödeneği hak eden meslekler beden işçisi (genel), temizlik görevlisi, şoför-yük taşıma, tuğla imal işçisi, mermer işçisi, satış danışmanı, büro memuru (genel) , ön muhasebeci, aşçı ve yangın ilk müdahale işçisi meslekleridir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir.

Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" [3] kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[3] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Afyonkarahisar ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Afyonkarahisar ilinde 1200 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 32 bin 194 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Afyonkarahisar ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 1200 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörde işyeri bulunmaktadır.

Tablo 8 : Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
İmalat	327
Toptan ve perakende ticaret	313
İnşaat	174
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	83
Ulaştırma ve depolama	62
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	46
Eğitim	46
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	39
Madencilik ve taş ocakçılığı	32
Diğer hizmet faaliyetleri	24
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20
Bilgi ve iletişim	11
Finans ve sigorta faaliyetleri	10
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5
Gayrimenkul faaliyetleri	5
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme fa.	1
Genel Toplam	**1200**

KAYNAK : İPA 2015

Tablo 8'de sektörlere göre işyerlerinin dağılımı üzerinde durulmuştur. Afyonkarahisar ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 4 işyerinden biri imalat sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve perakende ticaret (yüzde 26,1) ile İnşaat (yüzde 14,5) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 67,8'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Türkiye geneli ve Afyonkarahisar ilinde bu dağılım sırası benzerlik göstermektedir. Afyonkarahisar ilinde turizm , hayvancılık , madencilik faaliyetlerinin gelişmiş olması ve ulaşım ağının fazla olması işyeri sayılarını da etkilemiş diğer sektörlere göre işyeri sayısı ağırlığının bu sektörlerde fazla olması sonucunu doğurmuştur.

Türkiye genelinde ve Afyonkarahisar ilinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörlerindedir.

Tablo 9: Afyonkarahisar'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	10+		
	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	10.573	1.713	12.287
Toptan ve perakende ticaret	4.874	1.010	5.884
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2.084	741	2.826
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.664	715	2.379
İnşaat	2.089	222	2.311
Ulaştırma ve depolama	1.332	73	1.405
Eğitim	694	460	1.154
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	402	591	993
Madencilik ve taş ocakçılığı	824	43	866
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	365	117	482
Diğer hizmet faaliyetleri	379	67	445
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	366	30	396
Bilgi ve iletişim	242	32	274
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	177	0	177
Finans ve sigorta faaliyetleri	111	53	163
Gayrimenkul faaliyetleri	86	13	99
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	53	0	53
Genel Toplam	**26.315**	**5.880**	**32.194**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 9' da Afyonkarahisar'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımına değinilmiştir. Afyonkarahisar ilinde en fazla çalışanın olduğu sektörler İmalat , Toptan ve perakende ticaret ve konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleridir. Erkek çalışanların en fazla olduğu ilk üç sektör sırasıyla imalat , Toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektörleridir. Erkek çalışanlar daha çok fiziki kuvvet gerektiren işlerin yoğun olduğu sektörlerde çalışmaktadırlar. Kadın çalışanların en fazla olduğu sektörler yüzde 29,1 ile imalat sektörüdür. Bunu toptan ve perakende ticaret ve konaklama , yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri izlemektedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve eğitim sektörlerinde kadın ve erkek çalışan oranları birbirlerine yakındır. Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 32 bin 194 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 81,7 'si erkek, yüzde 18,3 'ü kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Afyonkarahisar 'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür

Grafik 5 : Sektörlere göre Ortalama Çalışan sayıları

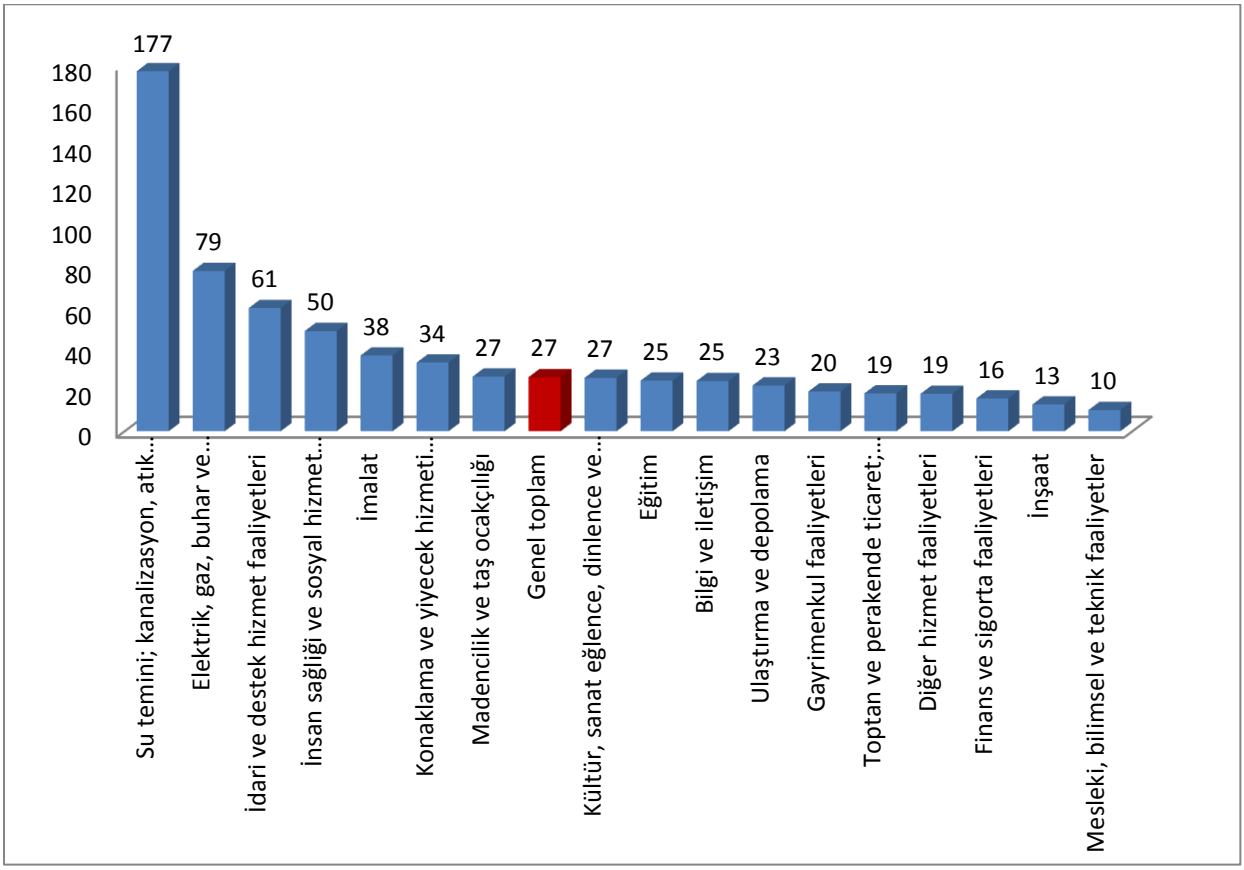

Kaynak:İPA 2015

Grafik 5 'te ise sektörlere göre ortalama çalışan sayıları üzerinde durulmuştur. Afyonkarahisar ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 27'dir.Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Afyonkarahisar ilinde İmalat sektörü Türkiye ortalamasının üstündedir. Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ve İnşaat sektörü Afyonkarahisar'da ortalamanın altındadır. İmalat sektöründe Türkiye'de ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Afyonkarahisar ilinde bu sayı 38'dir. Afyonkarahisar ilinde ortalamanın üstünde çalışan sayısı yüksek olan sektörler Su Temini , kanalizasyon ,atık yönet.ve iyileştirme faaliyetleri sektörü ,elektrik ,gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı İdari ve destek hizmet faaliyetleri , insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ,imalat, Konaklama ve yiyecek hizmetleri ve madencilik ve taş ocakçılığı sektörleridir.

Afyonkarahisar ilinde her yaş grubunda işyerlerinin birbirine yakın olduğu görülmektedir. En fazla işyerinin yüzde 25,1 oranı ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir.

Grafik 6 : İşyerlerinin Yaş gruplarına Göre Dağılımı

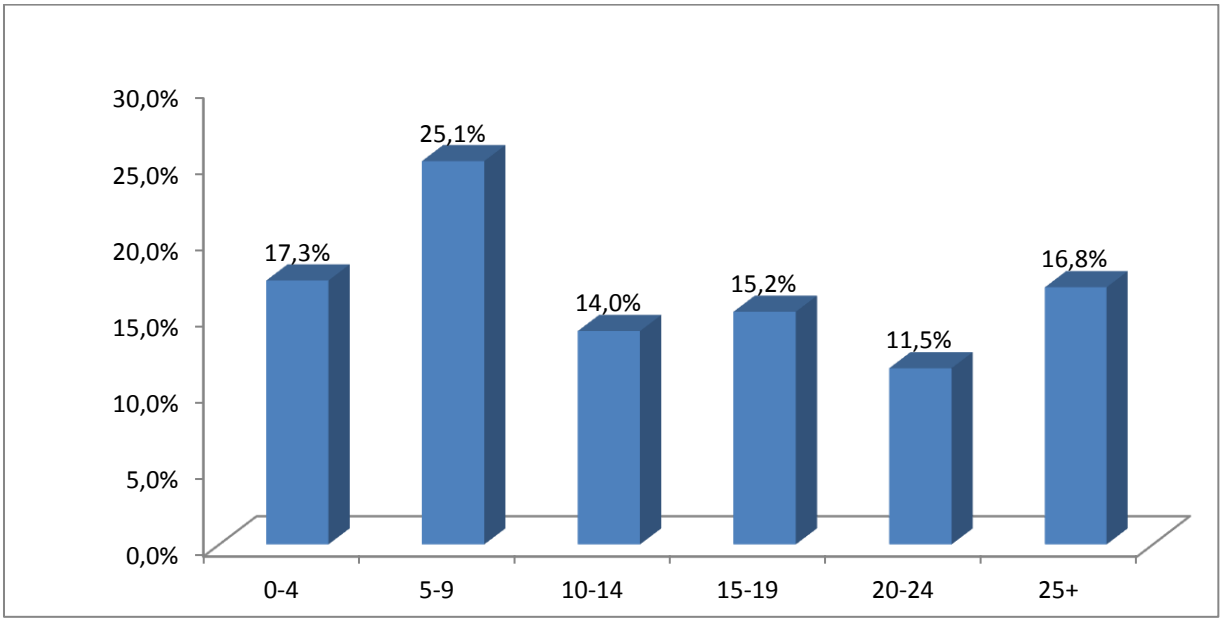

Kaynak : İPA 2015

Grafik 6 'ya bakıldığında işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında yaş gruplarına göre farklılıklar olduğu görülmektedir**.** Afyonkarahisar ili Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında her yaş grubunda işyerlerinin birbirlerine yakın oranda olduğu görülmektedir .

Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür.Bu oran Afyonkarahisar ilinde yüzde 16,8'dir. Afyon ilinde 10 yılını doldurmamış yeni işyerleri (5-9 yaş grubu) yüzde 25,1 oranı ile en fazla olan işyerleridir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 42,4 'ünü 0-4 yaş ve 5-9 yaş genç işyerleri oluşturmaktadır.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımına bakıldığında en fazla çalışan tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur.

Tablo10:Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyetine Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	7.022	486	7.509
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4.443	1.417	5.860
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	4.876	415	5.292
Hizmet Ve Satış Elemanları	3.515	875	4.389
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.430	1.258	2.688
Profesyonel Meslek Mensupları	1.315	878	2.193
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.841	333	2.174
Yöneticiler	1.581	195	1.777
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	292	21	313
Genel Toplam	**26.315**	**5.880**	**32.194**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 10'da çalışanların meslek gruplarının yanında cinsiyetlerine göre dağılımı da incelenmiştir. Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğin erkeklerdeki oran yüzde 81 iken kadınlardaki oran yüzde 18'dir. En fazla çalışılan meslek tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır. Çalışanların yüzde 23'ü bu meslek grubundadır. Afyonkarahisar ilinde çalışanların yüzde 18,2' si nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Afyonkarahisar ilinde nitelik gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye ortalamasının üstünde bir değere sahiptir. Kadınların yüzde 24'ü erkeklerin yüzde 75 'i nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışmaktadır. Nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışanların çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır. Eğitim gerektiren meslek gruplarından biri olan profesyonel meslek mensupları meslek grubu incelendiğinde Afyonkarahisar ilinde kadınların oranı yüzde 40 , erkeklerin oranı ise yüzde 59 'dur.

Tablo 10 genel olarak değerlendirilirse kadın çalışanların en fazla olduğu meslek grubu nitelik gerektirmeyen meslekler iken erkeklerin en fazla çalıştığı meslek grubu tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur.

Grafik 7 : Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

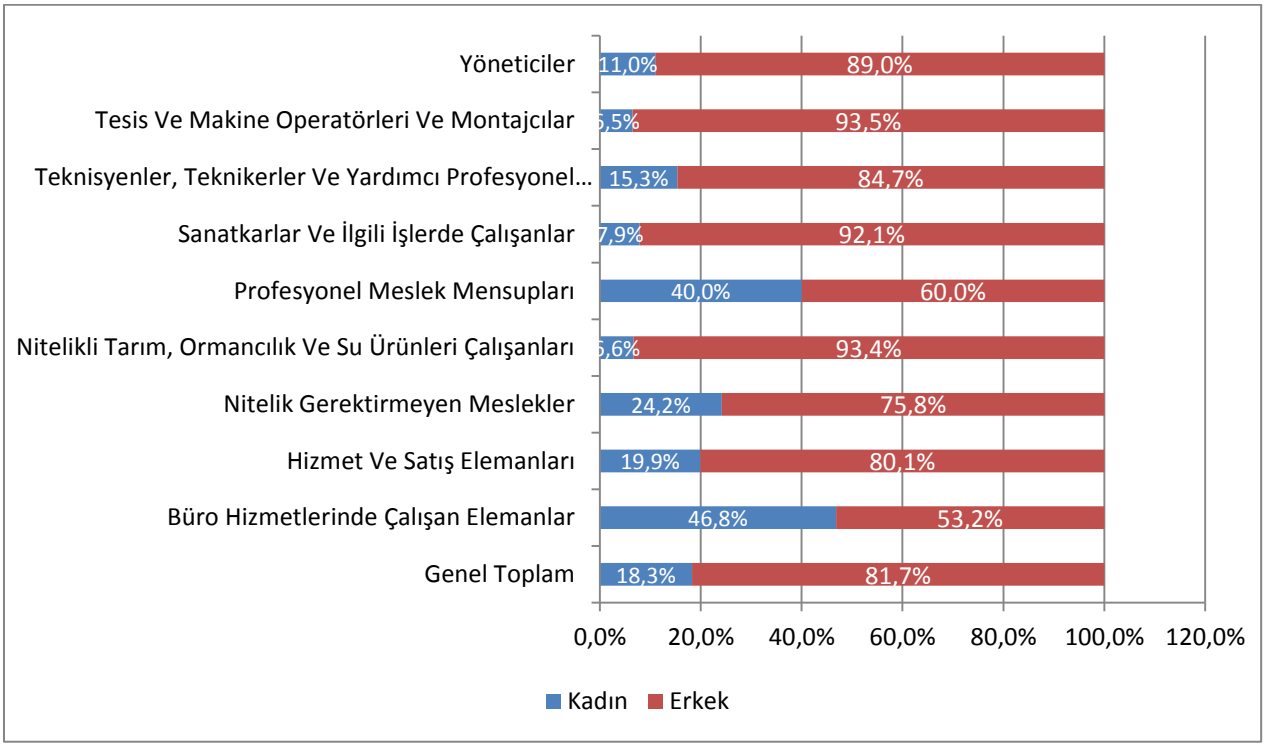

Kaynak : İPA 2015

Grafik 7'yr göre Afyonkarahisar ilinde çalışanların cinsiyete göre dağılımına bakıldığında ilde erkek çalışan oranın yüzde 81,7 ,kadın çalışan oranının ise 18,3 olduğu görülmektedir. Meslek gruplarına göre dağılımda kadın çalışan oranının en yüksek olduğu meslek grubunun yüzde 46,8 ile büro hizmetlerinde çalışanlar olduğu görülmüştür. Kadın çalışma oranının en az olduğu meslek grupları sırasıyla tesis ve Makine Operatörleri ve montajcılar, nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ve sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. İlk üç sıra erkek çalışma oranı Türkiye geneliyle benzerlik göstermektedir. Profesyonel meslek mensuplarında da yüzde 40 oranıyla kadın çalışan oranı fazladır. Büro hizmetlerinde çalışan kadın oranı Afyonkarahisar 'da olduğu gibi Türkiye genelinde ilk sıradadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
Şoför-Yük Taşıma	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Yönetici (İş Hizmetleri)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Şoför-Yük Taşıma
Mermer İşçisi	Makineci (Dikiş)	Yönetici (İş Hizmetleri)
Mermer Ebatlandırma İşçisi	Ön Muhasebeci	Mermer İşçisi
Temizlik Görevlisi	Kasiyer	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Mermer Silim İşçisi	Paketleme İşçisi (El İle)	Mermer Ebatlandırma İşçisi
Tuğla İmal İşçisi	Sekreter	Mermer Silim İşçisi
Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)	Garson (Servis Elemanı)
Çöpçü	Hemşire	Tuğla İmal İşçisi

Kaynak: İPA 2015

Tablo 10'da çalışan sayılarının en fazla olduğu meslek grupları incelenmiştir. Afyonkarahisar ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği görülmektedir. Konaklama ve yiyecek içecek hizmetleri sektörünün işgücü piyasasındaki etkinliği görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde sağlık turizminin yaygınlaşmasıyla birlikte termal oteller e olan ihtiyaç artmıştır. Otellerin artmasıyla birlikte temizlik görevlisi ihtiyacı doğmuştur. Son zamanlarda açılan alışveriş merkezleri de temizlik görevlisi mesleğinin çalışan sayısı en fazla olan meslek olmasında etkili olmuştur. Bununla birlikte temizlik görevlisi mesleğine olan ihtiyaç artmıştır.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadın ve erkeklerdeki mesleklerin farklılaştığı görülmektedir. Kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir. Erkeklerin çalıştığı meslekler ise da çok fiziksel güç gerektiren mesleklerdir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Afyonkarahisar ilinde yüzde 64,7'dir.Afyonkarahisar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Afyonkarahisar ilindeki işyerlerinin yarısından fazlasına hizmet sunma imkanı bulmuştur. Afyonkarahisar ili Türkiye geneline göre daha geniş kitlelere ulaşmıştır.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
İmalat	73,80%	27,20%
Toptan ve perakende ticaret	67,40%	26,10%
İnşaat	43,90%	14,50%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	73,70%	6,90%
Ulaştırma ve depolama	55,80%	5,20%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	65,90%	3,80%
Eğitim	63,60%	3,80%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	81,30%	3,30%
Madencilik ve taş ocakçılığı	59,30%	2,70%
Diğer hizmet faaliyetleri	45,60%	2,00%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	60,00%	1,70%
Bilgi ve iletişim	63,60%	0,90%
Finans ve sigorta faaliyetleri	50,00%	0,80%
Gayrimenkul faaliyetleri	75,00%	0,40%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	40,00%	0,40%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,00%	0,20%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,00%	0,10%
Genel Toplam	**64,70%**	**100,00%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 12'de İŞKUR hizmetinden faydalanan işyerleri oranları üzerinde durulmuştur.2015 yılı İPA çalışmasında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler ele alınmıştır. Sektörler bakıldığında su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerindeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden yaralanmıştır. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörünün yüzde 81,3'ü ,gayrimenkul faaliyetler sektörünün yüzde 75'i ve imalat sektöründeki işyerlerinin yüzde 73,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüksek olan sektörlerdir. Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri sektörü İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan sektör olarak görülmektedir.

Afyonkarahisar ilindeki sektörlerin hemen hemen hepsi İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden yaralanma oranları en düşük sektörler ise kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri sektörüdür.

İŞKUR hizmetinden faydalanan işyerlerinin dağılımı incelendiğinde İŞKUR'dan en fazla faydalanılan ilk üç sektör sırasıyla imalat (yüzde 27,2),toptan ve perakende ticaret (yüzde 26,1) ve inşaat sektörü (yüzde 14,5)'tir.

Türkiye geneli part-time çalışan yüzde 8,6'dır. Afyonkarahisar ilinde part-time çalışanı olan işyerleri yüzde 7,2 'si part -time çalışana sahiptir. Afyonkarahisar ilindeki part-time çalışan oranı Türkiye geneline yakın bir orandadır.

Tablo 13: Part –Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanları

Sektör	Oran	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	40,0%	341	208	549
Bilgi ve iletişim	27,3%	15	131	146
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	21,9%	458	388	846
Eğitim	15,9%	185	199	384
Finans ve sigorta faaliyetleri	10,0%	8	10	18
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,1%	40	55	95
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8,8%	95	301	396
Toptan ve perakende ticaret	7,6%	151	437	588
İmalat	4,4%	122	865	987
Madencilik ve taş ocakçılığı	3,7%	0	102	102
Ulaştırma ve depolama	3,5%	7	20	26
İnşaat	3,2%	13	68	81
Genel Toplam	7,2%	1.434	2.784	4.218

Kaynak: İPA 2015

Tablo 13'te part-time çalışanı olan işyerleri ve çalışanları ele alınmıştır.2015 İPA çalışmasında Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren 17 sektörde işyeri bulunmaktadır. Afyonkarahisar ilinde 12 sektörde part-time çalışma yapılmaktadır. Türkiye genelinde ise tüm sektörlerde part-time çalışma yapılmaktadır. Afyonkarahisar ilinde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı imalat sektöründedir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri bu sırayı takip etmektedir .İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü kendi içinde değerlendiğinde part-time çalışan oranı yüzde 40 oranında görülmektedir. Bu sırayı yüzde 27 ,3 oranı ile bilgi ve iletişim sektörü ,yüzde 21,9 oranı ile idari ve destek hizmet faaliyetleri takip etmektedir.

Türkiye genelinde part-time çalışma oranı en yüksek sektör sağlık sektörüdür. En düşük oran ise madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür. Afyonkarahisar ili oranları Türkiye geneli oranları ile karşılaştırıldığında sağlık sektörünün ülkemizde olduğu gibi Afyonkarahisar ilinde de ilk sırada yer aldığı görülmektedir. En düşük oran ise inşaat sektöründedir.

Afyonkarahisar ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 33,9'u kadındır. Erkeklerde bu oran yüzde 66 olarak görülmektedir.

2015 İPA çalışmasında part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışan meslekler de ele alınmıştır. Araştırma kapsamında işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır. Bu yüzden araştırma kapsamında ele alınan mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	**Erkek**	**Toplam**
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Temizlik Görevlisi	Mermer Ebatlandırma İşçisi	Temizlik Görevlisi
Hemşire	Temizlik Görevlisi	Mermer Ebatlandırma İşçisi
Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Meslek Elemanı	Şekerleme İmal İşçisi (Elle)	Şekerleme İmal İşçisi (Elle)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Makine Montaj Ve Bakım Onarımcısı	Hemşire
Büro Memuru (Genel)	Tuğla İmal İşçisi	Yönetici (İş Hizmetleri)
Kasiyer	Yönetici (İş Hizmetleri)	Makine Montaj Ve Bakım Onarımcısı
Sınıf Öğretmeni	Güvenlik Görevlisi	Tuğla İmal İşçisi
Şekerleme İmal İşçisi (Elle)	Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru (Genel)
Acil Tıp Teknisyeni	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	Güvenlik Görevlisi

Kaynak:İPA 2015

Tablo 14'te Part-Time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslek grupları incelenmiştir. Kadın ve erkek çalışanlarda ilk meslek grubu ortak olsa da daha sonra meslek gruplarının farklılaştığı görülmektedir. Part-time çalışanın olduğu mesleklere bakıldığında sırasıyla çağrı merkezi müşteri temsilcisi, temizlik görevlisi, mermer ebatlandırma işçisi, şekerleme imal işçisi(elle) olarak görülmektedir. Kadın ve erkek çalışanlarda çağrı merkezi müşteri temsilcisi mesleği ilk sırada yer alan meslektir.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde en Fazla Çalışan Meslekler

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	**Oran**	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	30	366	396
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,0%	0	177	177
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	51,2%	556	1.552	2.108
Gayrimenkul faaliyetleri	50,0%	8	75	83
Madencilik ve taş ocakçılığı	37,0%	17	478	494
Bilgi ve iletişim	36,4%	12	119	131
İmalat	31,9%	760	5.982	6.743
Toptan ve perakende ticaret	25,9%	383	1.832	2.214
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,0%	347	246	593
Ulaştırma ve depolama	18,8%	31	606	636
Diğer hizmet faaliyetleri	17,1%	41	242	283
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15,6%	24	206	230
İnşaat	7,0%	74	339	413
Eğitim	4,5%	11	61	72
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2,3%	0	8	8
Genel Toplam	**24,4%**	**2.294**	**12.288**	**14.582**

Kaynak:İPA 2015

Tablo 15'te vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışan mesleklere bakıldığında Afyonkarahisar ilinde yaygın olan sektörler ön plana çıkmaktadır. Afyonkarahisar ili 2015 İPA araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 24,4'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Afyonkarahisar ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstündedir.

Sektörel bazda elektrik, gaz ,buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı , su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetlerinin tamamında vardiyalı çalışma uygulanmaktadır. Konaklama ve yiyecek içecek hizmeti faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetler bu sırayı izlemektedir. Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile konaklama ve yiyecek içecek hizmeti faaliyeti sektörü olmuştur. Elektrik, gaz ,buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada yer almaktadır. Afyonkarahisar ili ile Türkiye 'deki sıralama karşılaştırıldığında ilk sırada yer alan meslekler farklı olsa mesleklerin oranları birbirine yakındır. Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektörü ,finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde vardiyalı çalışma

yapılmamaktadır. Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler ve eğitim gibi sektörlerde vardiyalı çalışma az yapılan sektörler arasındadır.

Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda , Afyonkarahisar ilinde sektörel bazda en fazla vardiyalı çalışma yapılan sektörler erkek çalışanlarda oran yüzde 84,2 oranında iken kadınlarda bu oran yüzde 15,7 olarak görülmektedir.

İPA çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Dolayısıyla vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır. Bu bilgiden yola çıkarak vardiyalı çalışmanın kadın istihdamını olumsuz yönde etkilemediğini yorumunu yapabiliriz.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16' da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En Fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Temizlik Görevlisi	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Kasiyer	Mermer Ebatlandırma İşçisi	Temizlik Görevlisi
Hemşire	Şoför-Yük Taşıma	Mermer Ebatlandırma İşçisi
Desen Yapıştırma İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Mermer Silim İşçisi	Şoför-Yük Taşıma
Bulaşıkçı (Stevard)	Tuğla İmal İşçisi	Mermer Silim İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	Tuğla İmal İşçisi
Satış Danışmanı	Temizlik Görevlisi	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü
Ambalajcı (Makine İle)	Güvenlik Görevlisi	Kasiyer
Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Meslek Elemanı	Yönetici (İş Hizmetleri)	Güvenlik Görevlisi

Kaynak : İPA 2015

Tablo 16 'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre en fazla çalışılan meslekler üzerinde durulmuştur. Afyonkarahisar ilinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında ; kadınlarda ilk üç sırayı temizlik görevlisi ,kasiyer, hemşire almaktadır. Türkiye de ise bu sıralama temizlik görevlisi, beden işçisi, (genel),

makineci(Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Erkeklerde mermer işçisi, temizlik görevlisi, ve mermer ebatlandırma işçisi ilk üç sırada yer almaktadır. Mermer sektörü fiziksel güç gerektiren işçiye ihtiyaç duyduğu için bu sektörde erkek çalışanlarda mermer işçisi mesleği ilk sıradadır.

Afyonkarahisar ilinde madencilik ve taş ocakçılığı sektörü İŞKUR hizmetlerinden en çok yararlanan sektördür. Aynı zamanda part-time çalışanı en fazla olan sektörler arasında yer almaktadır.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 14,7 'si ihracat yapmaktadır. Afyonkarahisar ilinde 7 sektörde ihracat yapılmaktadır.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

Sektör	İşyeri Oranı	Çalışan Sayısı		
		Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	71,8%	1123	5499	6622
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	14,1%	203	712	914
Madencilik ve taş ocakçılığı	8,1%	19	463	482
Ulaştırma ve depolama	2,4%	6	50	56
İnşaat	1,3%	2	69	71
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,2%	15	29	44
Bilgi ve iletişim	1,1%	0	36	36
AFYONKARAHİSAR	**14,7%**	**1368**	**6859**	**8226**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 17'de ihracat yapan işyerlerinin sektörel ve çalışan olarak dağılımına bakıldığında erkek ve kadın oranlarında büyük farklılıklar görülmektedir. Çalışan sayısı olarak kadın çalışanlar erkek çalışanların yaklaşık olarak beşte biridir. . Erkek çalışanların kadın çalışanlara oranına bakıldığında Oransal olarak en fazla Konaklama ve yiyecek içecek hizmetlerinde kadın çalışan görülmektedir ; bu sektörde erkek çalışan sayısının yarısı kadar kadın çalışan vardır. En fazla kadın çalışan İmalat sektöründe görülmektedir. Çalışan sayısı olarak 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 14,7'si ihracat yapmaktadır. İlde 6 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 25,6'sı ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Afyonkarahisar'a göre daha yüksektir.

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Afyonkarahisar ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Afyonkarahisar ilinde en fazla ihracat yapan sektör yüzde 71,8 ile imalat sektörüdür. İkinci sırada yüzde 14,1 oranıyla Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı yer alırken, üçüncü sırayı yüzde 8,1 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü almıştır. Afyonkarahisar ilinde ihracat sektöründe çalışanların büyük bir kısmı erkek çalışanlardan oluşmaktadır.

Tablo 18 :İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Makineci (Dikiş)	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Paketleme İşçisi (El İle)	Mermer Ebatlandırma İşçisi	Mermer Ebatlandırma İşçisi
Desen Yapıştırma İşçisi	Mermer Silim İşçisi	Mermer Silim İşçisi
Mozaik Kesici Ve Döşeyici	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü
Mermer Döşeyici	Şoför-Yük Taşıma	Paketleme İşçisi (El İle)
Ambalajcı (Makine İle)	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Makineci (Dikiş)
Ön Muhasebeci	Paketleme İşçisi (El İle)	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)
Kalite Kontrolcü	Yönetici (İş Hizmetleri)	Şoför-Yük Taşıma
Sekreter	Emaye İşçisi	Ambalajcı (Makine İle)
Kesimhane İşçisi	Mermer Ocakçısı	Yönetici (İş Hizmetleri)

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 18 ‘de ihracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en fazla olan meslekler üzerinde durulmuştur. İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı makineci (dikiş),paketleme işçisi (el ile),desen yapıştırma İşçisi alırken, erkeklerde ise mermer işçisi, mermer ebatlandırma işçisi, mermer silim İşçisi olarak sıralanmaktadır. İhracat yapan firmalar arasında kadın çalışanların daha çok tekstilde çalıştığı , erkek çalışanların ise mermer sektöründe çalıştığı görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde mermercilik önemli yer tutmaktadır. İhracat yapan işyerlerinde de en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Mermer İşçisi, Mermer Ebatlandırma İşçisi , Mermer Silim İşçisi gibi meslekler öne çıkmaktadır.

Grafik 8 : İŞKUR hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

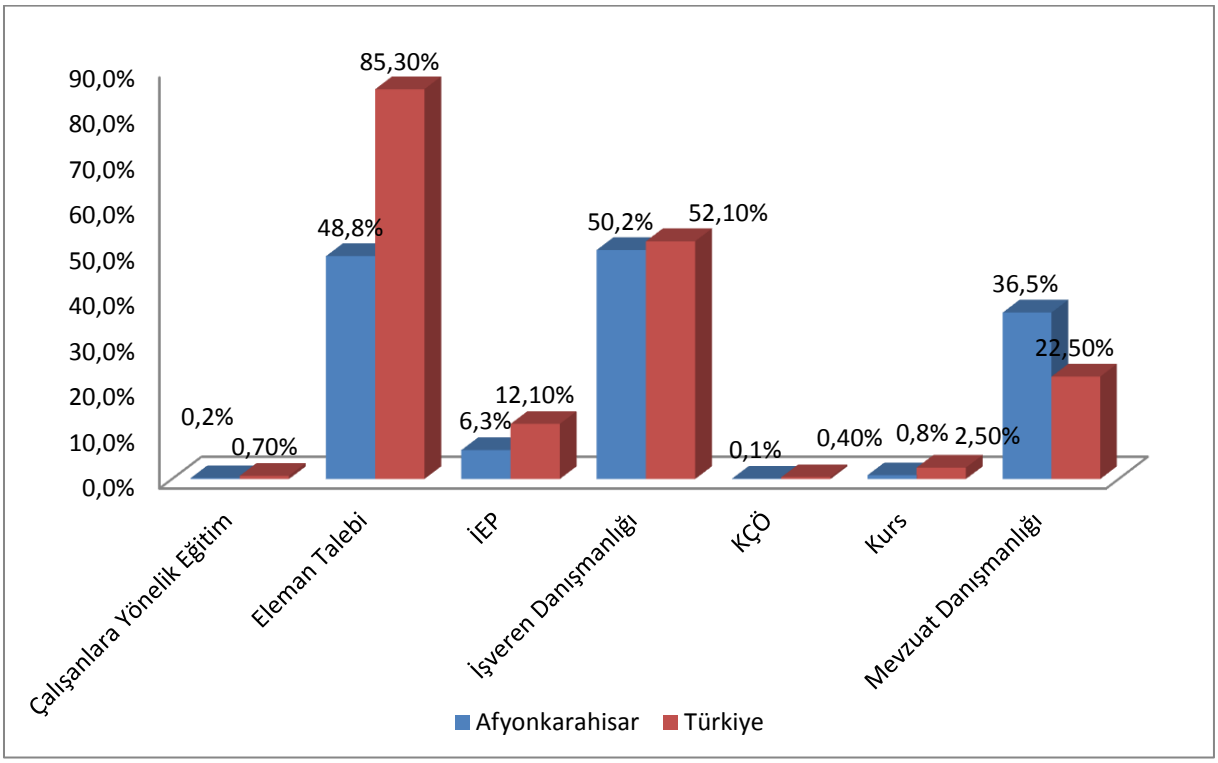

Kaynak : İPA 2015

Grafik 8' de İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri sayısına değinilmiştir. Afyonkarahisar İlinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmaların yüzde 50,2 'si işveren danışmanlığından faydalanırken; yüzde 48,8 'i eleman talebinde bulunmuştur. Mevzuat danışmanlığından faydalananların oranı yüzde 36,5 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye genelinde ise en fazla eleman talebi , işveren danışmanlığı ve mevzuat danışmanlığından faydalanılmıştır. Afyonkarahisar ilinde kurs, kısa çalışma ödeneği ve çalışanlara yönelik eğitim en az faydalanılan İŞKUR hizmetleridir.

Grafik 9 :İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

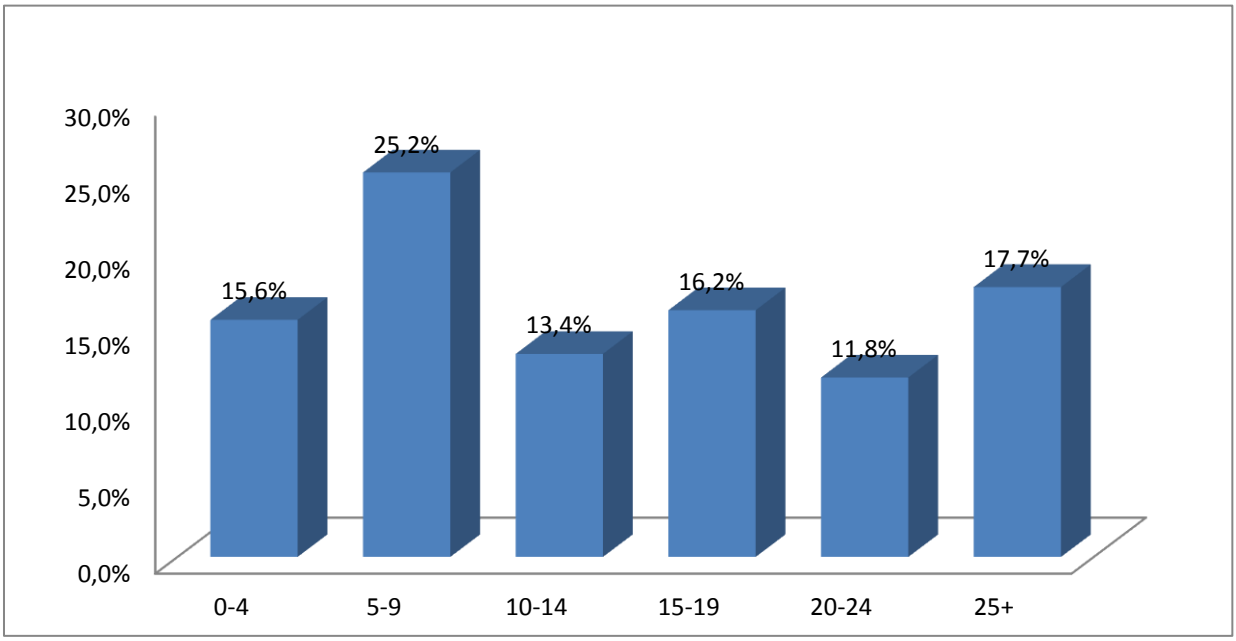

Kaynak : İPA 2015

Grafik 9'da İŞKUR hizmetinden faydalanan işyerlerinin yaşlarına göre dağılımı üzerinde durulmuştur. Afyonkarahisar ilinde her yaş aralığındaki firma İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuştur. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaş aralığındaki firmalar faydalanmışlardır. 5-9 yaş aralığındaki firmalardan en fazla işveren danışmanlığında faydalanılmıştır. İŞKUR hizmetlerinden eleman talebinde bulunmaktan en fazla faydalanan firmalar 5-9 yaş aralığında bulunmaktadır.0-4 yaş aralığındaki genç firmalar İŞKUR hizmetlerinden en fazla işveren danışmanlığı ve mevzuat danışmanlığından faydalanmıştır.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10 : İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılım

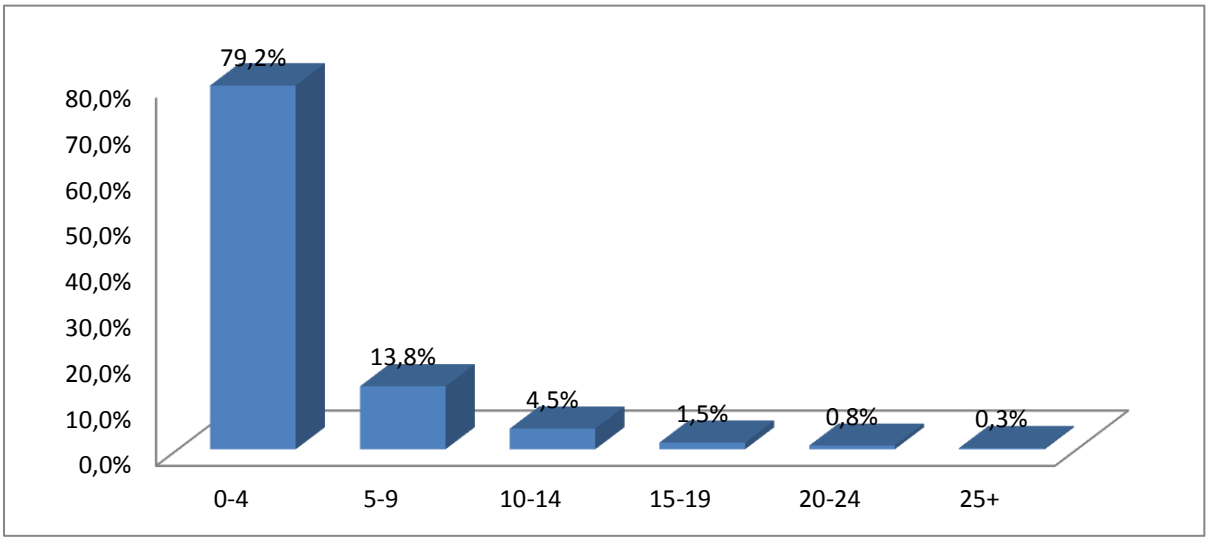

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 10 : İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sürelerinin dağılımına değinilmiştir. Afyonkarahisar ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde79,2'sinin 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. En düşük oran ise 20-24 yıl arası ve 25 yıl ve üzerinde İŞKUR hizmetlerinden faydalananlardır. Afyonkarahisar ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir. Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	68,8%	0,0%	62,5%	0,0%	6,3%	31,3%
İmalat	0,4%	86,1%	5,9%	76,3%	0,4%	0,4%	50,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	0,0%	65,3%	7,3%	85,6%	0,0%	2,9%	66,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,0%	68,5%	7,4%	79,8%	0,0%	0,5%	53,2%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	74,7%	6,1%	87,6%	0,0%	0,0%	62,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	79,6%	23,6%	72,9%	0,0%	3,4%	66,1%
Bilgi ve iletişim	0,0%	100,0%	0,0%	57,1%	0,0%	0,0%	28,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	30,0%	50,0%	0,0%	0,0%	70,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	66,7%	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	65,5%	13,8%	72,4%	0,0%	0,0%	65,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,8%	84,6%	11,5%	84,6%	0,0%	3,8%	76,9%
Eğitim	0,0%	64,3%	25,0%	82,1%	0,0%	0,0%	64,3%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	66,7%	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	49,5%	20,2%	60,6%	0,0%	10,1%	40,4%
Genel Toplam	0,3%	75,5%	9,8%	77,6%	0,1%	1,3%	56,4%

Kaynak : İPA 2015

Tablo 19'da sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanılan hizmetlerin dağılımı üzerinde durulmuştur. Afyonkarahisar ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti işveren danışmanlığı olmuştur. İş başı eğitim programından en fazla yararlanılan sektör gayrimenkul faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü ve finans ve sigorta faaliyetleri sektörleridir. İmalat sektöründe yüzde 86,1 'lık oranla eleman talebinden faydalanılmıştır.

Su temini ve kanalizasyon atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü eleman talebi ,işveren danışmanlığı ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde yüz olarak görülmektedir. Eleman talebi mevzuat danışmanlığı ve işveren danışmanlığı gibi hizmetlerinden hemen hemen tüm sektörlerin yararlanma oranı yüksektir.

Açık İşler

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11 : Açık İşi Olan İşyerleri

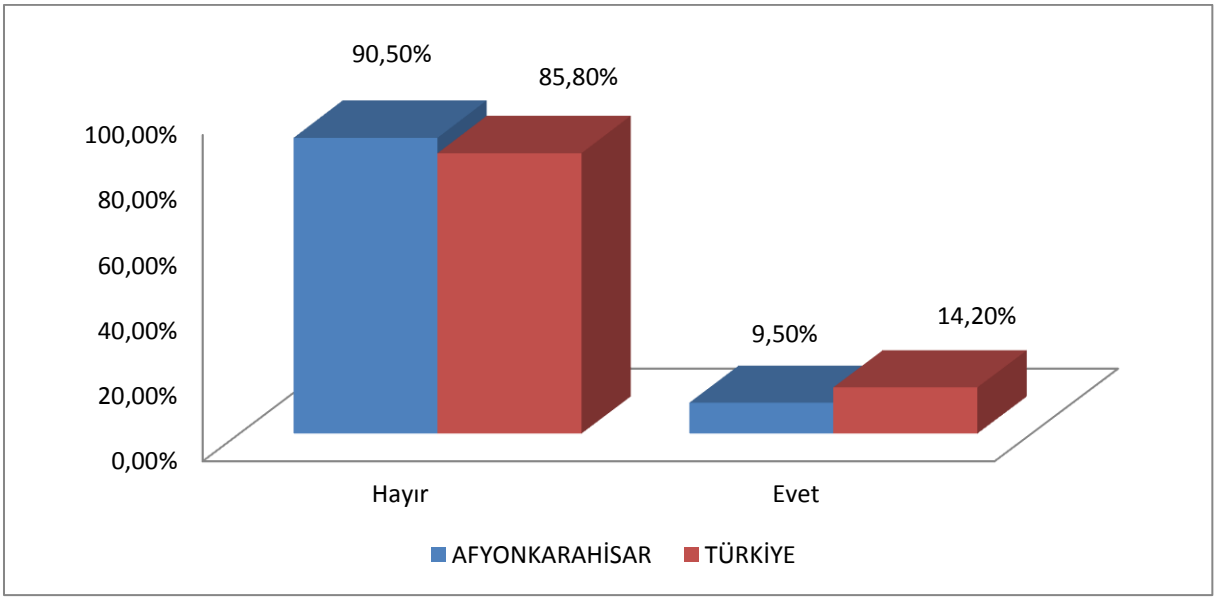

Kaynak: İPA 2015

Grafik 11'de açık işi olan işyerleri Afyonkarahisar ili ve Türkiye oranları birlikte ele alınmıştır. Afyonkarahisar ilindeki işyerlerinin yüzde 9,5'İ açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Afyonkarahisar'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Afyonkarahisar ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 19,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu yıl çalışmanın yapıldığı dönemin de (Mart-Nisan) etkisiyle oran düşük çıkmıştır.

Tablo 20: Sektörlere göre Açık İşlerin Dağılımı

Sektör	Afyonkarahisar			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
İmalat	171	42,2%	1,4%	44,6%	2,0%
Toptan ve perakende ticaret	97	23,8%	1,6%	17,1%	1,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	44	10,9%	1,5%	8,8%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	33	8,1%	1,4%	6,1%	1,5%
İnşaat	24	6,0%	1,0%	7,8%	1,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	17	4,1%	1,9%	0,6%	1,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	2,3%	1,9%	3,4%	2,1%
Eğitim	6	1,5%	0,5%	1,1%	0,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	0,4%	0,9%	0,8%	0,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	1	0,3%	0,2%	1,8%	2,7%
Ulaştırma ve depolama	1	0,3%	0,1%	3,7%	1,4%
Bilgi ve iletişim	1	0,2%	0,4%	1,0%	1,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,6%	1,6%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	2,0%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%	0,0%	0,3%	1,3%
Genel toplam	407	100,0%	1,2%	100,0%	1,7%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 20'de Sektörlere göre açık işlerin dağılımı tablo olarak değerlendirilmiştir. Afyonkarahisar ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 42,2 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 23,8 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 10,9 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü gelmektedir. İmalat sektörü işyeri ve çalışan sayısında olduğu gibi açık iş sayısında da ilk sıradadır. Bu sektörler çalışan sayısı olarak da fazladır dolayısıyla sirkülasyondan ve büyümeden kaynaklı personel ihtiyacının doğduğu söylenebilir. Açık iş oranı en fazla madencilik ve mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe görülmektedir. Açık iş oranının fazla olması ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükselişinin işareti olarak değerlendirilebilir.

Bu sektörleri sırasıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü, inşaat, madencilik ve taş ocakçılığı , mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, eğitim sektörleri izlemiştir.

Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri , Gayrimenkul Faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri , Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı Afyonkarahisar ili ile benzer bir durum arz etmekte ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Afyonkarahisar ilinde açık iş oranı yüzde 1,2 iken Türkiye'de bu oran yüzde 1,7'dir. Afyonkarahisar ilinde açık iş oranları genel olarak benzer dağılıma sahiptir. En yüksek açık iş oranları Madencilik ve taş ocakçılığı ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleridir. Yüzde 1,6 ile Toptan ve perakende ticaret ve yüzde 1,4 ile imalat ve idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri de sırasıyla açık iş oranı yüksek olan sektörler arasındadır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12 : Cinsiyetlere Göre Açık İşlerin Dağılımı

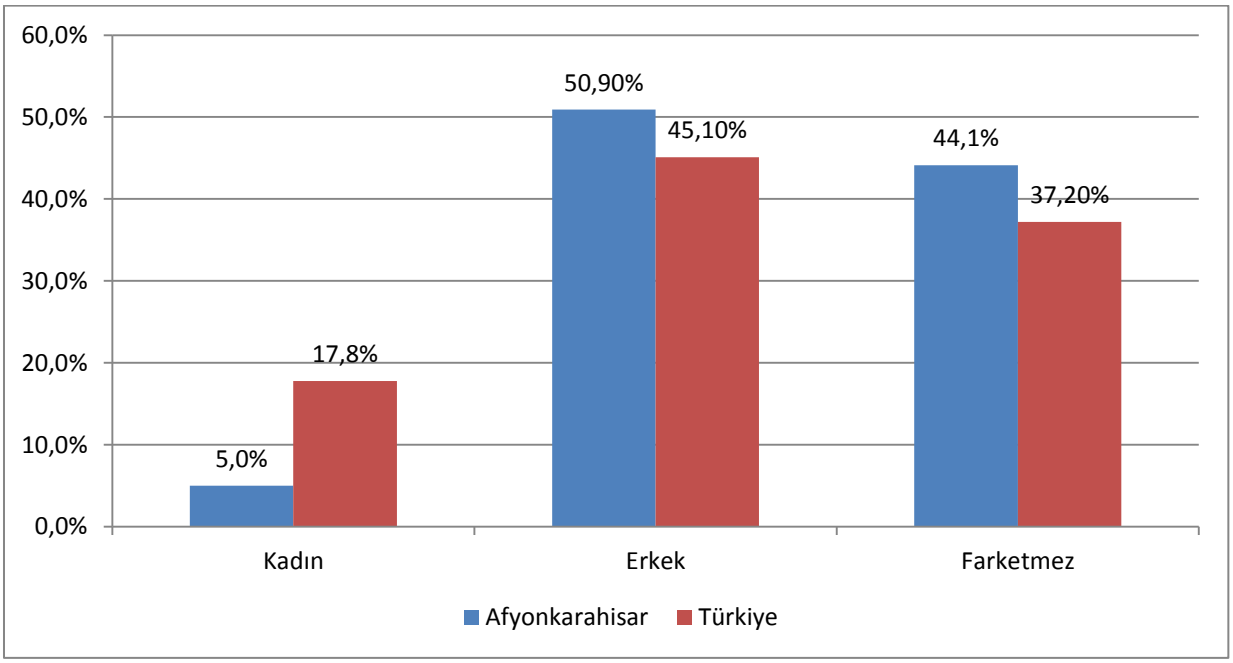

Kaynak: İPA 2015

Grafik 12' de cinsiyetlere göre açık işlerin dağılımı üzerinde durulmuştur. Afyon ilindeki tercih edilen erkek personel Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Afyonkarahisar ilinde daha yüksek olduğu görülmektedir. Açık işlerde istihdam edilmek için yüzde 50,9 çoğunlukla erkek personel tercih edilmiştir. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek seyretmektedir. Açık işlerde yalnızca kadın personel tercih edilme yüzdesi 5'tir. Bu oran Türkiye genelinin altında bulunmaktadır. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez diyenlerin oranı ise yüzde 44,1 iken , Türkiye genelinde yüzde 37,2 'dir. Afyonkarahisar'da açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İş Olan İşyerlerinin Dağılımı

Sektör	10+ Açık İş Verme Oranı
Finans ve sigorta faaliyetleri	15,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	14,8%
İmalat	12,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	11,3%
Bilgi ve iletişim	9,1%
Eğitim	6,8%
İnşaat	6,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	4,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,7%
Ulaştırma ve depolama	1,8%
Genel Toplam	9,5%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 21'de sektörlere göre açık iş olan işyerlerinin dağılımına bakıldığında Afyonkarahisar ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 9,5 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Afyonkarahisar'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 15 ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Afyonkarahisar'da ikinci sırada yüzde 14,8 ile Madencilik ve taş ocakçılığı yer alırken, üçüncü sırada yüzde 12,7 ile imalat sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Afyonkarahisar ilinde sektörel bazda; Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri ve Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13 : Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş gruplarına Göre Dağılımı

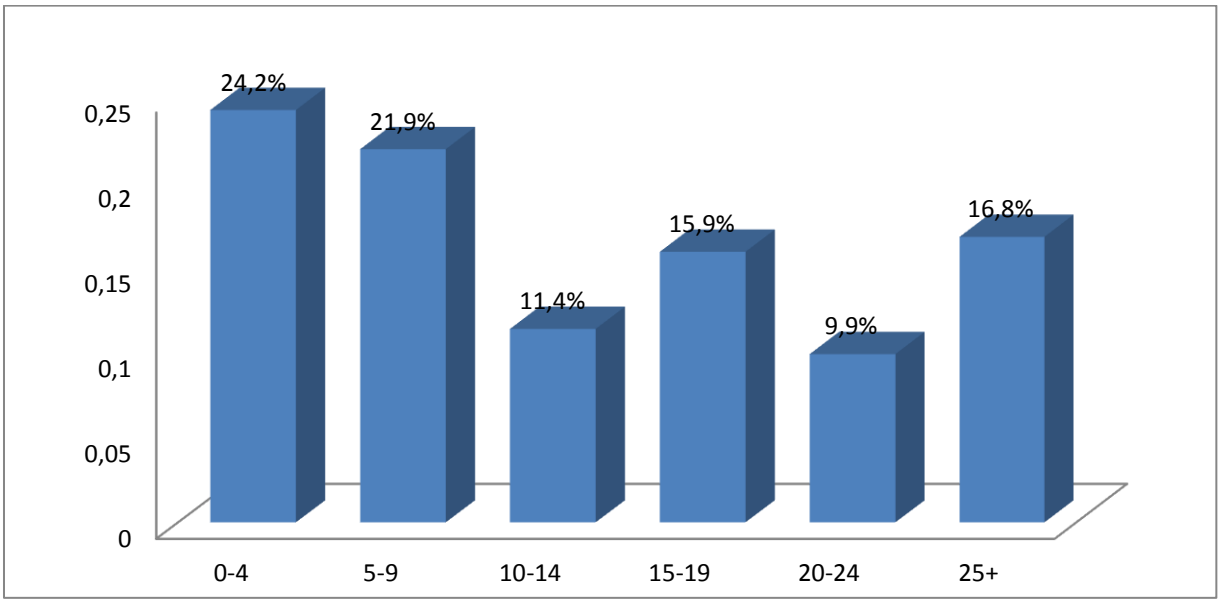

Kaynak: İPA 2015

Grafik 13'te açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında genç işyerlerinin açık işlerinin daha fazla olduğu görülmektedir.

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 0-4 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 5-9 yaş grubuna sahip işyerleri ile 25 yaş üzeri işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları birbirine yakındır.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Farketmez
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	2,4%	61,7%	35,9%
İnşaat	0,0%	31,5%	68,5%
Toptan ve perakende ticaret	11,8%	48,4%	39,7%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	2,3%	97,7%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	77,8%	22,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,7%	59,3%	37,0%
Eğitim	16,7%	0,0%	83,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	5,0%	50,9%	44,1%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 22 ‘deki sektörlere genel olarak bakıldığında ; genel olarak erkek çalışan tercih edildiği görülmektedir. Depolama ,madencilik ve taş ocakçılığı gibi sektörlerde bayan elemanların tercih edilmediği görülmektedir. Bilgi ve iletişim ,finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde genellikle büro işleri ve iletişim gerektirdiğinden kadın işçi talep etme oranı yüzde yüzdür. Madencilik ve taş ocakçılığı , ulaştırma ve depolama sektörlerinde ise fiziksel yeterlilik ön plana çıktığı için erkek personel talep etme oranı yüksektir. Bu sektörlerde erkek personel talebi yüzde 100’dür. Konaklama ve yiyecek içecek sektörü ve eğitim sektörlerinde cinsiyet farkı çok fazla gözetilmemektedir. Konaklama ve yiyecek içecek faaliyetleri sektöründe yüzde 97,7 oranla ; eğitimde ise yüzde 83,3 oranıyla cinsiyetin fark etmediği belirtilmiştir.

Tablo 23 : Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Afyonkarahisar			Türkiye	
	Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	106	26,2%	2,0%	21,5%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	78	19,3%	1,3%	14,9%	1,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	73	17,9%	1,6%	16,7%	2,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	59	14,5%	0,8%	22,4%	2,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	43	10,7%	1,6%	7,5%	1,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	27	6,7%	1,2%	7,8%	1,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	19	4,6%	0,8%	8,1%	1,5%
Yöneticiler	1	0,3%	0,1%	0,6%	0,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%	0,0%	14,9%	1,9%
Genel Toplam	**407**	**100,0%**	**1,2%**	**100,0%**	**1,7%**

Kaynak :İPA 2015

Tablo 23 'te açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımına bakıldığında ;en yoğun talep sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslekler grubundadır. Sanayi bölgelerinde ve mermer fabrikalarında ara eleman açığı sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda fazlalaşmıştır. Personel talebinde ihtiyaç duyulan ikinci meslek grubu nitelik gerektirmeyen meslekler olmuştur. Beden işçisi ihtiyacının ve mermer işçisine olan ihtiyacın fazla olması bu açığı doğurmuştur. En fazla ihtiyaç duyulan üçüncü meslek grubu hizmet ve satış elemanları sektöründe olmuştur. İlde turizm faaliyetlerinin öne çıkması ; kaplıca turizmine bağlı konaklama ve yiyecek içecek faaliyetleri sektöründeki gelişme istihdamın bu meslek grubunda yoğunlaşmasında etken olmuştur.

Türkiye'de açık iş dağılımında tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu birinci sırada yer almaktadır. İkinci sırada sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Afyonkarahisar'la benzerlik gösteren hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Açık iş oranında olduğu gibi sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu, açık iş dağılımında da birinci sırada yer almaktadır. Hizmet , satış elemanı ve büro hizmetlerinde çalışan eleman meslek grubundakiler ikinci sırada yer almaktadır. Açık iş oranlarında üçüncü sırayı nitelik gerektirmeyen meslek grubundakiler almaktadır.

Tablo 24 : Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Afyonkarahisar			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	5,8%	86,6%	7,5%	11.0%	73.9%	15,1%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	2,9%	52,2%	44,9%	23,7%	41,7%	34,6%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	1,4%	16,1%	82,5%	21,3%	27,5%	51,2%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	3,5%	79,1%	17,3%	17,0%	46,5%	36,4%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	7,1%	12,0%	80,9%	25,5%	25,0%	49,5%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	7,4%	15,0%	77,6%	17,6%	19,3%	63,2%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	19,1%	28,6%	52,2%	12,6%	51,1%	36,3%
YÖNETİCİLER	0,0%	100,0%	0,0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	**5,0%**	**50,9%**	**44,1%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 24'te açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımı üzerinde durulmuştur. Afyonkarahisar ilindeki açık işlerde Türkiye ortalamasından daha yüksek oranla erkek personel tercih edilmektedir. Afyonkarahisar ilinde kadın çalışanların en fazla talep edildiği meslek grubu sırasıyla teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları, profesyonel meslek mensupları ,büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek gruplarıdır. Türkiye'de ise kadınların en çok tercih edildiği meslek grubu büro hizmetlerinde çalışan , nitelik gerektirmeyen meslekler ve hizmet ve satış elemanlarıdır. Türkiye' de erkek personellerde en çok tercih edilen meslek grubu sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve teknisyenler, teknikerler, yardımcı profesyonel meslek mensuplarıdır.

Türkiye'de ve Afyonkarahisar 'da aranan açık işlerde profesyonel meslek gruplarında cinsiyet farkı gözetilmemiştir. Afyonkarahisar ilinde hiçbir meslek grubunda tercih edilirlik bakımından kadın personel talebi erkek personel talebinden fazla değildir. Hizmet Ve Satış Elemanları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Profesyonel Meslek Mensuplarında talep edilen personelde cinsiyetin daha az önem arz ettiği meslek gruplarıdır.

Tablo 25 : Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Beden İşçisi (Genel)	15,0%	Beden İşçisi(Genel)	25,9%
2	Mermer İşçisi	13,5%	Müşteri Temsilcisi	6,7%
3	Satış Danışmanı	10,5%	Temizlik Görevlisi	5,4%
4	Garson (Servis Elemanı)	4,0%	Mermer İşçisi	4,0%
5	Müşteri Temsilcisi	3,8%	Çağrı Merkezi Görevlisi	3,8%
6	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	3,2%	Garson(Servis Elemanı)	3,5%
7	Mermer Ebatlandırma İşçisi	2,5%	Ön Muhasebeci	3,2%
8	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2,0%	Sekreter	2,8%
9	Temizlik Görevlisi	2,0%	Şoför-Yük Taşıma	1,9%
10	İnşaat Teknolojisi Teknikeri	1,9%	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	1,9%
11	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	1,5%	Satış Danışmanı	1,9%
12	Su Şişeleme Makinesi Operatörü	1,5%	Kasiyer	1,7%
13	Ağır Kamyon Şoförü	1,4%	Makineci(Dikiş)	1,7%
14	Ön Muhasebeci	1,3%	Kaynakçı(Oksijen Elektrik)	1,6%
15	Çevre Mühendisi	1,3%	Aşçı	1,5%
16	Mermer Silim İşçisi	1,3%	Temizlik Görevlisi(Hastane)	1,4%
17	Ahşap Mobilya İmalat Ustası	1,2%	Beden İşçisi(Temizlik)	1,2%
18	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	1,1%	Bahçıvan	1,1%
19	Mobilya Montaj İşçisi	1,0%	Bulaşıkçı(Stevard)	0,9%
20	Muhasebe Meslek Elemanı	1,0%	Pazarlamacı	0,9%
21	**Diğer Meslekler**	**29,0%**	**Diğer Meslekler**	**26,9%**
	Toplam	100%	Toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 25’te açık işlerin mesleklere göre dağılımı görülmektedir. Afyonkarahisar ili işgücü piyasası araştırma sonuçlarına göre 2015 yılında geçen senede olduğu gibi en çok aranan meslek beden işçisi olmuştur. İkinci ve üçüncü sırada aranan mesleklerde değişiklik gözlenmiştir. İkinci sırada geçen yıl müşteri temsilcisi mesleği yer alırken , 2015 yılında mermer işçisi mesleği yerini almıştır. 2014 yılında satış danışmanı on birinci sırada yer alırken,2015 yılında üçüncü sıraya çıkmıştır.

Afyonkarahisar ilinde 2015 yılında sırasıyla açık olan mesleklerin ilk on tanesi beden işçisi (genel),mermer işçisi, satış danışmanı, garson (servis elemanı),müşteri temsilcisi, çağrı merkezi müşteri temsilcisi, mermer ebatlandırma işçisi, kaynakçı (oksijen ve elektrik),temizlik görevlisi, inşaat teknolojisi teknikeridir.

Geçen yıl ilk yirmi meslek arasında olan sekreter, şoför-yük taşıma, dikiş makinesi operatörü-kumaş kasiyer, makineci(dikiş), aşçı, temizlik görevlisi(hastane), beden işçisi(temizlik),bahçıvan ve pazarlamacı meslekleri 2015 yılında sıralamaya girememiştir.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Afyonkarahisar’dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır.

Tablo 26 : Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Fark etmez
Mermer İşçisi	Mermer İşçisi	Satış Danışmanı
Ön Muhasebeci	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	Su Şişeleme Makinesi Operatörü	Müşteri Temsilcisi
Sigortacılık Meslek Elemanı	Ağır Kamyon Şoförü	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Bulaşıkçı (Stevard)	Mermer Silim İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Gıda Teknikeri	Ahşap Mobilya İmalat Ustası	Mermer Ebatlandırma İşçisi
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	Temizlik Görevlisi
Kasiyer	Mobilya Montaj İşçisi	Çevre Mühendisi
Sekreter	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
İnşaat Teknolojisi Teknikeri	Şoför-Yük Taşıma	İnşaat Teknolojisi Teknikeri
Gıda Mühendisi	Ağaç Palet İmalatçısı	Ön Muhasebeci
Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	İnşaat Teknolojisi Teknikeri	İngilizce Öğretmeni
Çocuk Gelişim Elemanı	Muhasebe Meslek Elemanı	Muhasebeci

Kaynak: İPA 2015

Tablo 26 ‘da açık işlerin mesleklere ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında mesleklerin cinsiyetlere göre farklılaştığı görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek mermer işçisi, ön muhasebeci, plastik doğramacı /pvc doğrama-imalat ve montajcısı iken; erkeklerde mermer işçisi, beden işçisi (genel), su şişeleme makinesi operatörü yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek satış danışmanı, beden işçisi (genel), müşteri temsilcisidir.

Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında makineci (dikiş), satış danışmanı ve beden işçisi (genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde beden işçisi (genel), gaz altı kaynakçısı ve şoför-yük taşıma yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek makineci (dikiş), garson (servis elemanı) ve satış danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılım

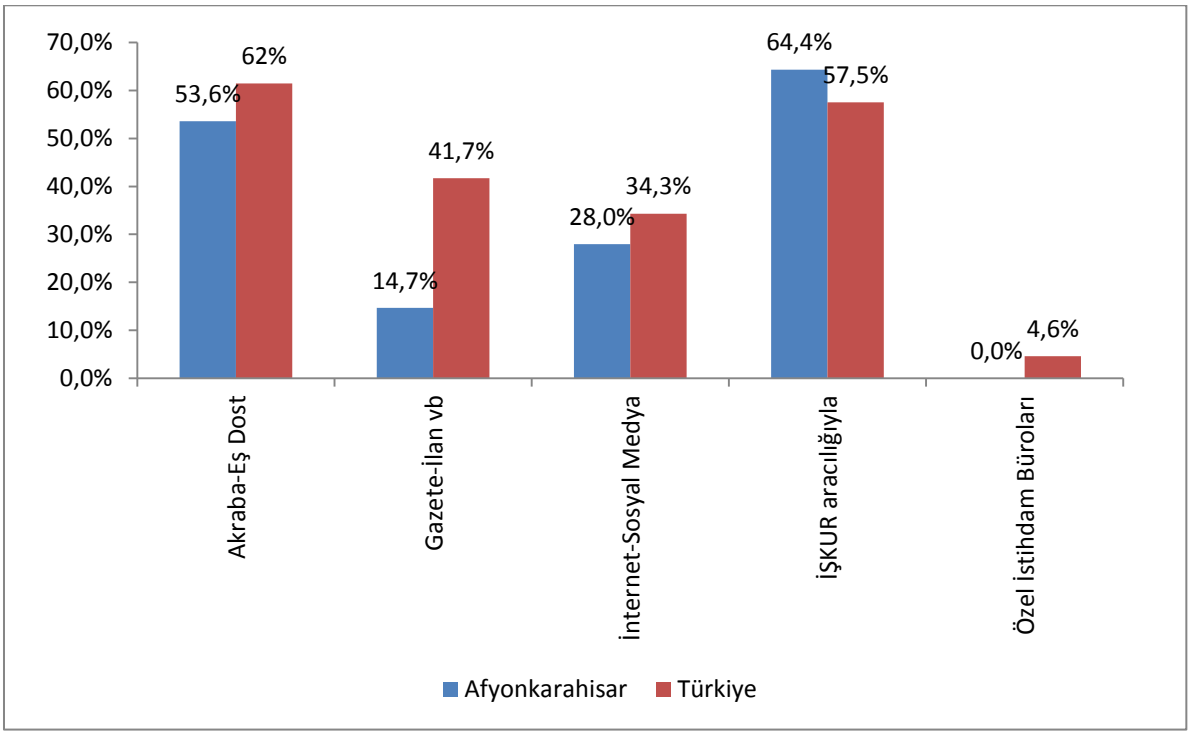

Kaynak :İPA 2015

Grafik 14'te açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımına bakıldığında açık işlerin arama kanallarına göre dağılımında Afyonkarahisar ilinde en fazla yararlanılan kanalın yüzde 64,4 ile İŞKUR olduğu görülmüştür. Bu oran Türkiye genelinin üzerindedir. Afyonkarahisar' da İş arama kanallarında en çok faydalanılan ikinci kaynak akraba –eş dost aracılığıyladır. Daha sonra sırasıyla internet ve sosyal medya ve gazete-ilanları gelmektedir.2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR 'dan faydalanma oranı yüzde 63 iken;2015 yılında bu oran yüzde 64,4 olmuştur.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	81,5%	0,0%	77,8%	100,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4,7%	75,1%	95,3%	93,0%
İnşaat	45,2%	4,6%	0,0%	77,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	64,3%	28,6%	0,0%	64,3%
Toptan ve perakende ticaret	51,7%	7,5%	19,3%	60,2%
İmalat	61,1%	5,9%	12,8%	55,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	88,9%	0,0%	0,0%	22,2%
Eğitim	16,7%	50,0%	83,3%	16,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	53,6%	14,7%	28,0%	64,4%

Kaynak : İPA 2015

Tablo 27'de sektörlere göre açık işlerin aranma kanallarına bakıldığında açık iş verme oranının yüksek olduğu madencilik ve taş ocakçılığı sektörü ve imalat sektörünün daha çok İŞKUR ve akraba eş dost aracılığıyla personel açığını karşılamaya çalıştığı görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde özel istihdam bürosu aracılığıyla eleman alımı yapılmamaktadır. Afyonkarahisar'da açık iş verme oranının en yüksek olduğu finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe eleman açığını karşılamada yüzde yüz oranla İŞKUR'dan faydalanılmaktadır. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe de yüzde yüz oranla İŞKUR 'dan faydalanılmıştır. Afyonkarahisar'da turizm faaliyetleri ve ulaşım ağının gelişmiş olması nedeniyle konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü önemli yer tutmaktadır , bu sektörde eleman talebini karşılamada İŞKUR ve internet ve sosyal medya kullanımı önemli yer tutmaktadır. Eğitim sektöründe nitelikli eleman ihtiyacı daha çok internet ve sosyal medya aracılığıyla aranmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinin eleman arama kanalı olarak İŞKUR'u tercih etmelerini sağlamak kurumun etkinliğini arttıracaktır. İşbaşı eğitim programı ve diğer İŞKUR teşviklerinin kullanımı eğitim sektöründe de artış göstermiştir. İleriki zamanlarda bu faaliyetlerden yararlanılması kurum tanınırlığını arttıracaktır.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	31,5%	0,0%	35,9%	85,6%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	28,9%	44,4%	65,7%	82,9%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	56,3%	0,0%	49,0%	67,3%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	48,6%	9,8%	0,0%	59,4%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	69,7%	30,5%	31,7%	58,2%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek	69,1%	0,0%	17,5%	48,9%	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	73,9%	12,5%	0,0%	47,4%	0,0%
Genel Toplam	53,6%	14,7%	28,0%	64,4%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 28'de meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları meslek gruplarına göre farklılık göstermektedir. Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda akraba eş dost aracılığıyla ve İŞKUR aracılığıyla eleman temin etme yöntemi kullanılmıştır. Hizmet Ve Satış Elemanları sektöründeyse yüzde 82,9 oranıyla İŞKUR dan faydalanılırken; yüzde 65,7 oranıyla internet ve sosyal medya kullanılmıştır.

Afyonkarahisar'da İŞKUR oransal olarak en fazla nitelik gerektirmeyen meslekler , hizmet ve satış elemanları, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar , büro hizmetlerinde çalışan elemanlar yönetici meslek grubundakilerin temini için kullanılmıştır. Açık iş oranın en fazla olduğu sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışan meslek grubundakiler tecrübe gerekliliğinden akraba eş dost aracılığıyla personel temin etmeyi seçmişlerdir. Sadece İŞKUR aracılığıyla aranan meslek grubu yöneticiler meslek grubudur. Büro hizmetlerinde çalışanlar, hizmet ve satış elemanları gibi meslek gruplarının da İŞKUR'dan faydalanma değerleri yüksek değerler arasındadır.

Tablo 29 : En çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

MESLEKLER	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Müşteri Temsilcisi	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	15,8%	0,0%	0,0%	100,0%
Mermer Ebatlandırma İşçisi	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Temizlik Görevlisi	25,3%	0,0%	62,0%	100,0%
Satış Danışmanı	7,3%	73,3%	78,0%	92,8%
Garson (Servis Elemanı)	50,2%	6,4%	68,2%	87,2%
Beden İşçisi (Genel)	63,8%	0,0%	52,9%	61,3%
İnşaat Teknolojisi Teknikeri	70,9%	0,0%	0,0%	42,6%
Mermer İşçisi	88,7%	9,3%	0,0%	39,1%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	75,3%	13,7%	0,0%	38,3%
Diğer	48,2%	16,2%	40,9%	69,9%
Genel Toplam	**53,6%**	**14,7%**	**28,0%**	**64,4%**

Kaynak :İPA 2015

Tablo 29 'da en çok açık iş olan mesleklerin aranma kanalları üzerinde durulmuştur. En fazla açık iş olan beden işçisi mesleğinde ilk sırada akraba- eş dost aracılığıyla personel bulunmuştur. Yüzde 61,3 oranıyla da İŞKUR'dan faydalanılmıştır. Yine fazla vasıf gerektirmeyen mermer işçisi mesleğinde de yüzde 88,7 oranıyla akraba eş-dost aracılığıyla personel bulmaya çalışılmıştır. Satış danışmanı, garson gibi mesleklere olan ihtiyaç 2014 yılına oranla artış göstermesi bu mesleklerde personel açığını hızlı karşılama amacıyla İŞKUR'un tercih edilirliğini arttırmıştır. Müşteri temsilcisi ve çağrı merkezi müşteri temsilcisi mesleklerinde İŞKUR'un tercih edilme oranı yüzde yüzdür. Nitelik gerektiren mermer ebatlandırma işçisinde yüzde yüz oranla İŞKUR'dan faydalanılmıştır. Afyonkarahisar'da özel istihdam bürosu kanalıyla personel temin edilmemektedir.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	25,0%	27,5%	6,8%	11,4%	3,8%	25,6%
Gazete-İlan vb	10,6%	64,5%	0,0%	0,0%	5,0%	19,9%
İnternet-Sosyal Medya	50,5%	45,9%	0,9%	2,6%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	31,8%	34,1%	5,3%	2,5%	10,1%	16,1%
Genel Toplam	27,1%	34,1%	5,4%	7,5%	7,8%	18,1%

Kaynak : İPA 2015

Tablo 30'da yaş gruplarına göre işyerlerinin açık işlerini arama kanalları incelenmiştir. Afyonkarahisar'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 25+ yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar Afyonkarahisar'la benzerlik göstermektedir.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 5-9 yaş arası firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 0-4 yaş arası firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak gazete-ilan vb. tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 15-19 yaş arası firmalardadır.

Tablo 31 : Arama Kanallarına göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Afyonkarahisar			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30 Gün	31-89 Gün	90+
Akraba-Eş Dost	86,0%	2,4%	11,7%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb	74,9%	7,9%	17,2%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	72,0%	0,0%	28,0%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	80,3%	6,3%	13,3%	70,4%	12,3%	17,3%
Genel Toplam	**81,6%**	**4,6%**	**13,8%**	**67,5%**	**12,5%**	**19,9%**

Kaynak : İPA 2015

Tablo 31 'de arama kanallarına göre açık işlerin aranma süresi görülmektedir. Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Afyonkarahisar ili benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Afyonkarahisar 'da gelen açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir. Afyonkarahisar'da açık iş arama kanalı olarak kullanılan internet- sosyal medya kanalının personel talebini 90 gün ve daha uzun sürede karşıladığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Afyonkarahisar			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez
Akraba-Eş Dost	56,8%	71,9%	32,1%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb	0,0%	9,2%	22,6%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	6,0%	7,0%	54,6%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR aracılığıyla	69,4%	48,9%	81,6%	16,5%	48,1%	35,4%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	13,4%	28,2%	58,4%
Genel Toplam	**5,0%**	**50,9%**	**44,1%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

Kaynak : İPA 2015

Tablo 32' de işyerlerinin açık işlerde arama kanalına göre cinsiyet dağılımı açık işlerde hem Türkiye'de hem de Afyonkarahisar'da en fazla erkek personel aranmaktadır. Afyonkarahisar ve Türkiye'de erkek personel alımında en fazla akraba eş- dost yöntemi kullanılmaktadır. Afyonkarahisar ilinde kadın personel aramada İŞKUR tercih edilirliği daha fazladır. Gazete-ilanı ve internet ve sosyal medya aracılığıyla verilen açık işlerde cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. Türkiye 'de açık iş arama kanalı olarak özel istihdam bürolarını kullanan işyerleri yüzde 58,4 oranıyla cinsiyet farklılığını önemsememiştir. Özel istihdam bürolarının daha çok profesyonel meslek gruplarından faydalanması bunda etken olduğu söylenebilir.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalları	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	49,7%	46,7%	84,9%	61,2%
Akraba-Eş Dost	83,3%	79,4%	15,2%	55,4%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	66,1%	24,8%
Gazete-İlan vb	0,0%	6,0%	15,2%	9,2%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 33'de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerde arama kanalına göre cinsiyet dağılımı incelenmiştir. Afyonkarahisar'da açık işlerin yüzde 35,7 'si vardiyalı sistemde çalışmaktadır. İ. Kadın personellerin arama kanalları akraba-eş dost ve işkur aracılığıyla daha çok arandığı görülmektedir. Aynı şekilde erkek personelin arama kanalları da İŞKUR ara cılığıyla ve akraba eş dost aracılığıyla daha fazla aranmaktadır.

İlde özel istihdam bürosu yardımıyla işçi arayan işyeri bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri , arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde yüzde 61,2'si İŞKUR aracılığıyla personel aramaktadır .Bunu yüzde 55,4 ile akraba eş dost arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin yüzde 58,2'si erkek personel tercih ederken, yüzde 4,2'si kadın çalışan tercih etmiştir, yüzde 37,6 'sında ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 46,7'si İŞKUR vasıtasıyla aranmaktadır. Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı ise yüzde 83,3'lük oranıyla Akraba-Eş Dost'tur. İnternet ve sosyal medya aracılığıyla aranan personelde cinsiyet farkı gözetilmemiştir.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	88,0%	96,9%	94,5%
İnternet-Sosyal Medya	53,8%	51,5%	89,0%	77,8%
Gazete-İlan vb	0,0%	4,0%	48,8%	35,3%
Akraba-Eş Dost	100,0%	63,5%	21,3%	34,9%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak : İPA 2015

Tablo 34'te Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı incelenmiştir. Afyonkarahisar ilinde 94 tane part-time çalışma yapan işyeri vardır ve bu işyerlerinde toplam 4 bin 218 kişi çalışmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 94,5 ' lik kısmının İŞKUR arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 77,8 ile internet ve sosyal medya takip etmektedir. Part-time çalışma yapan işyerlerinin yüzde 2,4 2ü kadın çalışan, yüzde 27,6'sı erkek çalışan tercih ederken; yüzde 70'i personel arayışında cinsiyet ayrımı gözetmemiştir. Kadın eleman arayan işyerleri bu açık işlerin tamamını Akraba-Eş Dost ve İŞKUR vasıtasıyla aramaktadır. Erkek personel arayışında da yüzde 88 'lik kısım İŞKUR arama kanlını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 23,1 'i part-time çalışanı olan işyerlerindedir.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel toplam
Akraba-Eş Dost	24,8%	83,4%	27,7%	64,9%
Gazete-İlan vb	0,0%	9,5%	0,0%	6,4%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	1,2%	63,0%	17,4%
İŞKUR aracılığıyla	87,4%	41,4%	93,9%	58,2%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak : İPA 2015

Tablo 35'te ihracat yapan işyerlerinde açık işlerin aranma kanalına göre cinsiyet dağılımı üzerinde durulmuştur. İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 64,9'luk kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 58,2 ile İŞKUR takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 67,2'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 6,5'inde kadın eleman aranmakta iken, yüzde 26,3 'ü için ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir.

İhracat yapan firmalarda İŞKUR aracılığıyla tercih edilen kadın personel oranı yüzde 87,4'tür.Erkek eleman arama kanalı olarak yüzde 83,4 ile akraba eş-dost aracılığı tercih edilmektedir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Tablo 36 :İŞKUR hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
İŞKUR aracılığıyla	5,5%	37,6%	56,9%	69,0%	0,0%	77,6%	22,4%	80,0%
Akraba-Eş Dost	6,1%	66,8%	27,1%	51,1%	0,0%	19,9%	80,1%	14,4%
İnternet-Sosyal Medya	1,1%	13,2%	85,7%	29,6%	0,0%	0,0%	100,0%	11,5%
Gazete-İlan vb	0,0%	33,1%	66,9%	14,7%	0,0%	80,9%	19,1%	17,6%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak :İPA 2015

Tablo 36 da İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerde arama kanalına göre cinsiyet ayrımı dağılımı görülmektedir**.** İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işyerlerinin tercihi ise internet-sosyal medya ve gazete –ilan vb. arama kanallarıdır . Genel olarak İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işyerleri akraba-eş-dost aracılığla eleman ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar**.**

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 69 ile İŞKUR ve yüzde 51,1 ile akraba-eş dost'tur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 80'inde Akraba-Eş Dost ve yüzde17,6'sında İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 91'lik kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir. Açık işlerin neredeyse tamamına yakınının İŞKUR aracılığıyla aranıyor olması, sunulan hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Afyonkarahisar'da 407 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada fiziki ve bedensel yeterlilik ikinci sırada da yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe becerisi gelmektedir. Daha sonra sırası ile takım çalışmasına uyum, iletişim ve ifade yeteneği, satış ve pazarlama, bilgisayar kullanımı, sorun çözme ve inisiyatif alabilme, proje tabanlı çalışma, hesap yapabilme ve yabancı dil becerisidir.

Türkiye genelinde ise fiziki ve bedensel yeterlilik, yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe, takım çalışmasına uyum ile iletişim ve ifade yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. en az tercih edilen beceri ise yabancı dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda kadın personellerde en çok yüzde 55,8 ile yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe becerisi aranırken , erkek personel alımında yüzde 75,6 ile fiziki ve bedensel yeterlilik becerisi aranmaktadır. Eleman talebinde fark etmez tercihinde bulunan işverenler iletişim ve ifade yeteneğinin iyi olmasına ve takım çalışmasına yatkın olmasına önem vermişlerdir.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen becerilere bakıldığında imalat ,toptan ve perakende ticaret, idari ve destek hizmet faaliyetleri, diğer hizmet faaliyetleri, ulaştırma ve depolama sektörlerinde fiziki ve bedensel yeterlilik becerisi en önemli beceridir. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, eğitim ve bilgi ve iletişim sektörlerinde iletişim ve ifade yeteneği aranmaktadır. Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübenin en çok arandığı sektör inşaat, Mesleki, bilimsel ve teknik ve eğitim sektörüdür. İmalat sektörü işyeri ve çalışan sayısında olduğu gibi açık iş sayısında da ilk sıradadır. Bu sektörler çalışan sayısı olarak da fazladır dolayısıyla sirkülasyondan ve büyümeden kaynaklı personel ihtiyacının doğduğu söylenebilir. Açık iş oranı en fazla madencilik ve mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe görülmektedir. Açık iş oranının fazla olması ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükselişinin işareti olarak değerlendirilebilir.

En çok açık işin olduğu sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışan meslek grubunda çalışacak personelde fiziki ve bedensel yeterlilik ve takım çalışması aranan en önemli beceridir. Nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışanlarda aranan en önemli beceri fiziki ve bedensel yeterliliktir. Hizmet ve satış elemanlarında iletişim ve ifade yeteneği becerisi önemliyken; tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarında fiziki ve bedensel yeterlilik; büro hizmetlerinde çalışan meslek grubunda bilgisayar kullanımı; profesyonel meslek mensupları ve yöneticilerde sorun çözme ve inisiyatif alabilme; teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarında bilgisayar kullanımı önemlidir.

Beden işçisi, mermer işçisi, mermer ebatlandırma işçisi, temizlik görevlisi, su şişeleme makinesi operatörü gibi mesleklerde fiziki ve bedensel yeterlilik aranırken, satış danışmanı, garson (servis elemanı) müşteri temsilcisi , çağrı merkezi müşteri temsilcisi mesleklerinde iletişim ve ifade yeteneği aranmaktadır.

Afyonkarahisar ilinde İŞKUR aracılığıyla en çok fiziki ve bedensel yeterlilik becerisi aranmaktadır. Akraba eş-dost aracılığıyla yeterli mesleki ve teknik bilgi ve tecrübe aranırken, gazete-ilan internet ve sosyal medya aracılığıyla daha çok iletişim ve ifade yeteneği ve takım çalışmasına yatkınlık becerileri aranmaktadır.

Açık işlerde talep edilen becerilerin hemen hepsi ilk bir ayda karşılanmaktadır yalnız yabancı dil bilen personel bulmakta güçlük çekilmekte, personelin temin edilmesi üç aydan daha fazla zaman alabilmektedir.

Lisans üstü eğitim gerektiren ve çıraklık eğitimin yeterli olduğu açık işlerde yüzde yüz oranla İŞKUR tercih edilmektedir.

Grafik 15:Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

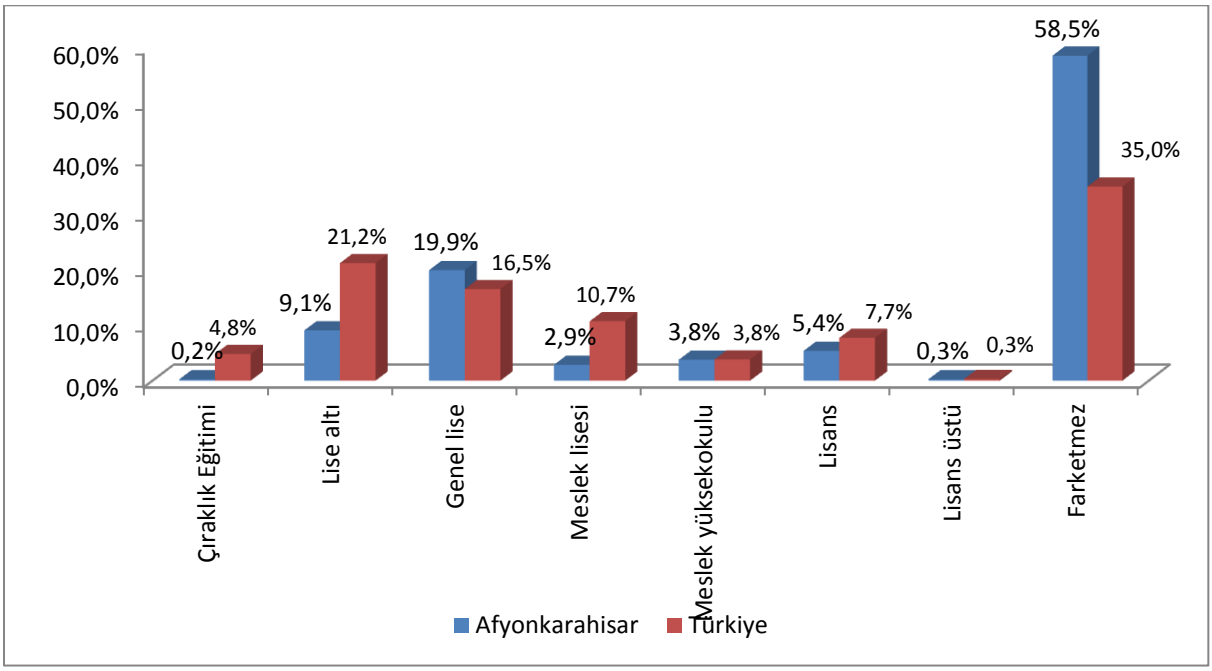

Kaynak: İPA 2015

Grafik 15'te açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi görülmektedir. Afyonkarahisar ili ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinden en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olarak görülmektedir. Bu sırayı Türkiye de lise altı , genel lise, meslek lisesi, lisans, çıraklık eğitim, meslek yüksek okulu ve lisans üstü eğitim düzeyleri izlerken Afyonkarahisar ilinde genel lise, lise altı, lisans, meslek yüksek okulu, meslek lisesi lisans üstü ve çıraklık eğitimi şeklindedir. İlde genel lise tercih edilirliği yüzde 19,9'dur.Açık işlerde daha çok hizmet ve satış elemanları ve büro hizmetleri meslek gruplarında genel lisenin tercih edilir olması; işverenlerin mesleki eğitimden daha çok tecrübeye önem verdiği söylenebilir.

Afyonkarahisar ilinde Türkiye 'deki oranlardan farklı olarak fark etmez ve genel lise eğitim düzeyleri ortalamanın üstündedir. Fark etmez eğitim düzeyi en çok işaretlenen eğitim düzeyi olarak karşımıza çıkmaktadır. İşverenler elaman temininde güçlük çektikleri için iş arayanlarda nitelik gözetmemektedirler. Nicelik olarak eleman temin ettikten sonra kişileri eğitme eğiliminde oldukları görülmektedir. Açık işler genel olarak eğitim düzeyine dayalı olmadığı için lisans, lisans üstü gibi eğitim düzeyleri ön plana çıkmamıştır.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Farketmez	52,1%	77,0%	37,9%	58,5%
Genel Lise	15,3%	3,0%	40,0%	19,9%
Lise Altı	0,0%	10,9%	8,0%	9,1%
Lisans	5,0%	2,0%	9,3%	5,4%
Meslek Yüksekokulu	22,7%	2,6%	3,0%	3,8%
Meslek Lisesi	4,9%	3,6%	1,8%	2,9%
Lisans üstü	0,0%	0,5%	0,0%	0,3%
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,5%	0,0%	0,2%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 37 de açık işlerde cinsiyete göre talep edilen eğitim düzeyi görülmektedir. Afyonkarahisar ili 2015 İPA çalışmasında açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde ; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken , eğitim düzeyi de fark etmezdir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 52,1 ile fark etmez , bunu takiben yüzde 22,7 ile meslek yüksek okulu olmuştur.

Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde Lisans üstü , lise altı , çıraklık eğitim talep edilen eğitim düzeyleri arasında yer almamaktadır. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi fark etmez yüzde 77 ile ilk sırada yer alırken yüzde 10,9 ile lise altı eğitim düzeyi bu sırayı izlemektedir. Kadınlarda talep edilen açık işlerde eğitim düzeyi erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir. Kadınlarda en alt eğitim düzeyi genel lise olarak görülmektedir. Sadece erkek talep edilen açık işlerde yüzde 77 fark etmez seçeneği talep edilirken bu oran kadınlarda yüzde 52 ‘tir.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
İmalat	0,6%	19,0%	4,7%	0,7%	1,8%	3,0%	0,0%	70,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,0%	3,2%	33,3%	5,4%	2,2%	6,5%	1,1%	48,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	0,0%	72,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	27,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	25,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	74,1%
İnşaat	0,0%	4,6%	0,0%	4,6%	22,8%	13,2%	0,0%	54,8%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	22,2%	22,2%	0,0%	22,2%
Eğitim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	83,3%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
Ulaştırma ve depolama	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	0,2%	9,1%	19,9%	2,9%	3,8%	5,4%	0,3%	58,5%

Kaynak :İPA 2015

Tablo 38 de sektörlere göre açık işlerde talep edilen asgari eğitim düzeyi üzerinde durulmuştur. Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde madencilik ve taş ocakçılığı, ulaştırma ve depolama , diğer hizmet faaliyetleri , idari ve destek hizmetleri ve imalat sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi fark etmez iken, konaklama ve yiyecek hizmetleri, toptan ve perakende ticaret, idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde genel lise, bilgi ve iletişim sektöründe meslek lisesi, mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe meslek yüksekokulu ve lisans eğitim düzeyi talep edilmektedir. Finans ve sigorta faaliyetlerinde meslek yüksek okulu tercihi % 100 iken ,ulaştırma ve depolama ve diğer hizmet faaliyetlerinde ve madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde öğrenim düzeyi far etmez % 100 olarak görülmektedir

Tablo 39 : Meslek Gruplarına göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grubu	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	15,4%	3,9%	4,0%	0,0%	0,0%	0,0%	76,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	98,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	0,0%	1,4%	72,9%	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	24,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1,7%	26,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	72,3%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	4,8%	43,4%	12,0%	4,8%	0,0%	0,0%	35,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	11,2%	3,7%	0,0%	76,2%	0,0%	8,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	5,5%	11,2%	6,0%	65,3%	5,5%	0,0%	6,6%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	0,0%
Genel Toplam	**0,2%**	**9,1%**	**19,9%**	**2,9%**	**3,8%**	**5,4%**	**0,3%**	**58,5%**

Kaynak:İPA 2015

Tablo 39 da meslek gruplarına göre açık işlerde talep edilen asgari eğitim düzeyi görülmektedir. Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında ; sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, nitelik gerektirmeyen meslekler, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmezdir. Hizmet ve satış elemanı ve büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek gruplarında eğitim düzeyi genel lise ön plandadır. teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek grubunda ise eğitim düzeyi meslek yüksek okulu olarak belirtilmiştir. Lisans ve Lisansüstü eğitim düzeyi yöneticiler ve profesyonel meslek mensupları meslek gruplarında talep edilmiştir.

Tablo 40 :Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Lisans üstü	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel lise	20,8%	39,8%	70,5%	89,8%	0,0%
Lise altı	36,4%	3,0%	0,0%	72,2%	0,0%
Fark etmez	62,6%	6,7%	20,7%	57,4%	0,0%
Meslek yüksekokulu	69,1%	0,0%	6,5%	51,2%	0,0%
Lisans	76,1%	38,2%	28,5%	47,7%	0,0%
Meslek lisesi	100,0%	18,0%	0,0%	46,4%	0,0%
Genel Toplam	53,6%	14,7%	28,0%	64,4%	0,0%

Kaynak :İPA 2015

Tablo 40 da açık işlerde talep edilen eğitim düzeylerinin arama kanallarına göre dağılımı görülmektedir. Açık işlerde talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde Lisans Üstü, çıraklık eğitimi, genel lise eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost ve İŞKUR arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Meslek lisesi eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş-dost aracılığıyla aramaktadır. Genel lise eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır.

Açık işlerin arama kanalı ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Afyonkarahisar il genelinde söz konusu olan açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları İŞKUR ve akraba–eş-dost aracılığıyla yapılmaktadır. Lisans üstü eğitim gerektiren ve çıraklık eğitimin yeterli olduğu açık işlerde yüzde yüz oranla İŞKUR tercih edilmektedir. Genel lise mezunlarında yüzde 89,8 oranıyla İŞKUR tercih edilirken; meslek lisesi mezunlarında İŞKUR'un tercih edilirliği yüzde 46,4 olmuştur.

Tablo 41:Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30	31-89	90+Gün
Fark etmez	80,1%	6,8%	13,1%
Genel lise	77,0%	1,3%	21,8%
Lise altı	100,0%	0,0%	0,0%
Lisans	85,6%	0,0%	14,4%
Meslek yüksekokulu	90,2%	9,8%	0,0%
Meslek lisesi	63,4%	0,0%	36,6%
Lisans üstü	100,0%	0,0%	0,0%
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	81,6%	4,6%	13,8%

Kaynak İPA 2015

Tablo 41' de asgari eğitim düzeyine göre açık işlerin aranma süresi üzerinde durulmaktadır. Afyonkarahisar ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır. Uzun vadede eleman temini ise Meslek lisesi eğitim düzeyinde gerçekleşmektedir. Tablo değerlendirildiğinde genel olarak eğitim düzeyi arttıkça açık işlerin temin süresi kısalmaktadır. Açık işlerde lise altı ,lisans üstü ve çıraklık eğitimi eğitim düzeylerini gerektiren açık işler 0-30 gün içerisinde aranmaktadır. Açık işlerin aranma süreleri 0-30 ve 90+ gün sürelerinde aranmaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süreci

Sektör	0-30	31-89	90+
Madencilik ve taş ocakçılığı	35,7%	28,6%	35,7%
İmalat	90,0%	3,0%	7,1%
İnşaat	90,9%	0,0%	9,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	73,1%	7,5%	19,3%
Ulaştırma ve depolama	100,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	75,1%	0,0%	24,9%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	66,7%	0,0%	33,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	50,0%	0,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
AFYONKARAHİSAR	81,6%	4,6%	13,8%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 42 ‘de sektörlere göre açık işlerin aranma süreci üzerinde durulmuştur. İdari ve destek hizmet faaliyetleri, ulaştırma ve depolama, bilgi ve iletişim , imalat ve inşaat sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlere göre da kısa sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler kısa sürede kapatılsa da bir kısmının kapatılması uzun sürebilmektedir. Sektörlerde genellikle 0-30 gün içinde açık işler kapatılmaya çalışmaktadır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süreci

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90+Gün
0-4	62,6%	10,3%	27,0%
5-9	98,5%	0,0%	1,5%
10-14	95,3%	0,0%	4,7%
15-19	91,7%	8,3%	0,0%
20-24	100,0%	0,0%	0,0%
25+	61,9%	6,4%	31,7%
Genel Toplam	81,6%	4,6%	13,8%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 43'te işyeri yaşına göre açık işlerin aranma süreci üzerinde durulmuştur. İşyerlerin yaşı ile açık işlerin aranma süreci kıyaslandığında açık işlerin çoğunluğunun 0-4 yaş işyerlerine ait olduğu ve bu işyerlerinin yüzde 62,6 ' sını 0-30 gün, yüzde 27,0'ını 90+ ,yüzde 10,3'ünü 31-39 gündür aradığı gözlemlenmiştir. 20-24 yaş arası işyerlerinin açık işlerini doldurmakta zorlanmadığı görülmektedir. 5-9 yaş arası işyerlerinin yüzde 1,5'ini 90+ gündür aramakta olduğu görülmüştür.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süreci

Meslek Grup	0-30	31-89	90+
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	56,9%	0,0%	43,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	88,9%	1,4%	9,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	91,0%	2,6%	6,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	88,5%	0,0%	11,5%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	76,1%	4,9%	19,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	80,4%	8,1%	11,6%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	84,9%	15,1%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	81,6%	4,6%	13,8%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 44'te meslek gruplarına göre açık işlerin aranma süreci görülmektedir. Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde ; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu ve 0-30 gün içinde aranan açık işlerin çoğunluğunun yöneticiler meslek grubunda olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar olmuştur. Temininde en az zorluk çekilen meslek grupları sırasıyla yöneticiler başta olmak üzere nitelik gerektirmeyen meslekler, hizmet ve satış elemanları, profesyonel meslek mensupları Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları şeklindedir.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri meslekler de sorulmuştur. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır. Karşılamakta güçlük çekilen meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

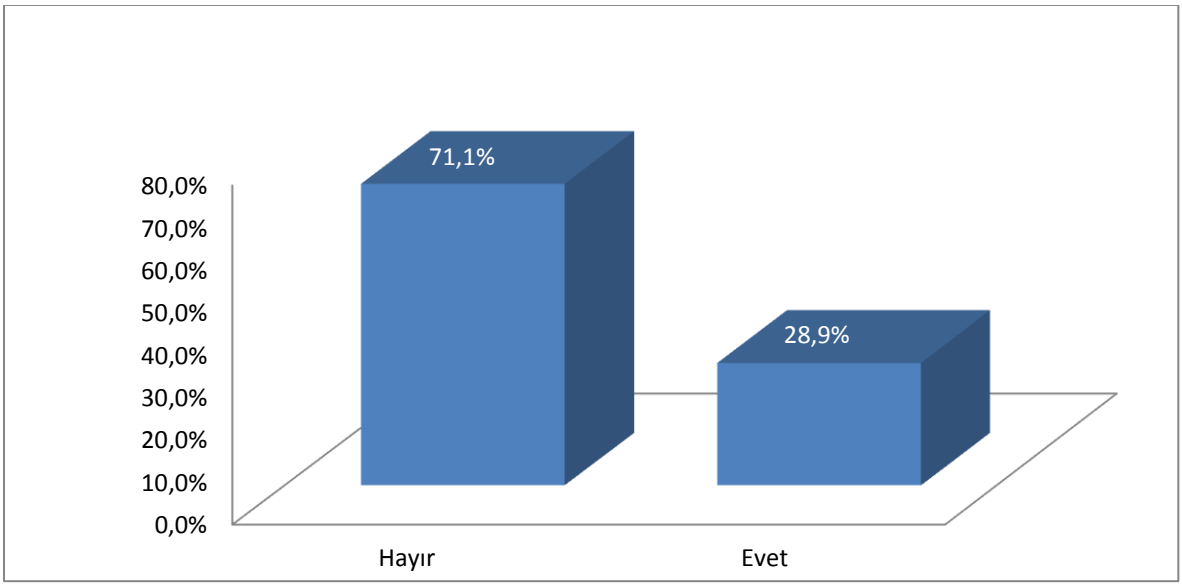

Kaynak:İPA2015

Grafik 16 ‘da ildeki işyerlerinin eleman bulmada ne kadar gücük çekip çekmediği sorulmuştur. Afyonkarahisar ilinde işyerlerinin yüzde 71,1’inin aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmediği belirtirken yüzde 28,9 çoğunluk aradığı elemanı bulmakta güçlük çekmiştir.

Tablo 45:Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10 +			2015 10 +		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	47	18	38,6%	46	19	40,9%
İnsan Sağliği ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	22	11	50,0%	20	8	40,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	92	39	42,4%	83	29	34,9%
İmalat	345	166	48,2%	327	114	34,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	11	1	10,6%	10	3	30,0%
Ulaştırma ve Depolama	68	22	32,2%	62	18	29,6%
Bilgi ve İletişim	11	7	60,6%	11	3	27,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	323	138	42,7%	313	83	26,6%
Gayrimenkul Faaliyetleri	5	0	0,0%	5	1	25,0%
Eğitim	50	24	48,0%	46	11	25,0%
İnşaat	181	61	33,6%	174	42	24,2%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	34	12	34,4%	32	7	22,2%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	32	5	16,1%	24	3	13,8%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	39	11	28,6%	39	5	12,5%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	6	0	0,0%	5	0	0,0%
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1	0	0,0%	1	0	0,0%
Kültür,Ssanat Eğlence, Dinlence ve Spor	2	0	0,0%	2	0	0,0%
Genel Toplam	**1269**	**515**	**40,6%**	**1200**	**347**	**29,0%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 45 ‘e göre Sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ,İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetler ilk sıralarda yer almaktadır. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor İdari ve destek hizmet faaliyetlerinde ise eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan işyeri sayısı ,2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 69 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında azalış gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz yıla göre eleman bulmakta zorluk çeken işyeri sayısında 11,6 ‘lık bir oranla azalış meydana gelmiştir. Yıl içerisinde açılan kurslar, düzenlenen iş başı eğitim programlarının bu sayının azalmasında etkili olduğu söylenebilir.

Afyonkarahisar ilinde 2014 İPA çalışmasında işyerlerinin 515 ‘i eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. 2015 yılı İPA çalışmasına bakıldığında bu sayı 347 olmuştur. Temininde güçlük

çekilme oranında önemli bir düşüş gerçekleşmiştir. Bazı mesleklerin temininde güçlük çekme oranı azalırken bazı mesleklerde bu oranın arttığı söylenebilir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok toptan ve perakende ticaret, imalat, eğitim bilgi ve iletişim hizmetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. Bazı sektörlerde işgücü temininde güçlük çekme oranı azalmış olsa da bazı mesleklerde bu oran artmıştır. Finans ve sigorta faaliyetlerinde 2014 yılında işgücü temininde güçlük çekme oranı yüzde 10,6 iken 2015 yılında bu oran yüzde 30 olarak arttığı görülmektedir. Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetlerde 2014 yılında bu oran yüzde 38,6 iken 2015 yılında bu oranın yüzde 40,9 olarak arttığı görülmektedir.

Tablo 46 :Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Temininde güçlük çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	307	106
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	299	43
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	188	59
Hizmet Ve Satış Elemanları	106	73
Profesyonel Meslek Mensupları	83	27
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	61	78
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslekler	61	19
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	3	0
Yöneticiler	3	1
Genel Toplam	**1111**	**407**

Kaynak:İPA 2015

Tablo 46 'da Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı irdelendiğinde yüzde 27,6'lık pay ve 307 kişi ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Yüzde 26,9'luk pay ve 299 kişi ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve yüzde 16,9'luk pay ve 188 kişi ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ilk sıralarda yer almaktadır. Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubu yüzde 0,3'lük pay ve 3 kişi ile yüzde 0,3'lük pay ve 1 kişi yöneticiler meslek grupları sonlar da yer almaktadır.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise nitelik gerektirmeyen meslekler ayrı tutulmak üzere benzer bir sıralama söz konusudur. Bu meslekte temininde güçlük çekilen kişilerde yüzde 5,5'lik pay ve 61 kişi iken açık iş sayısı 78 kişi olarak görülmektedir. Son zamanlarda Afyonkarahisar ilinde açılacak olan alışveriş merkezlerinden dolayı hizmet ve satış elemanları gibi mesleklere ihtiyaç duyulmuştur.

Grafik 17 : Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

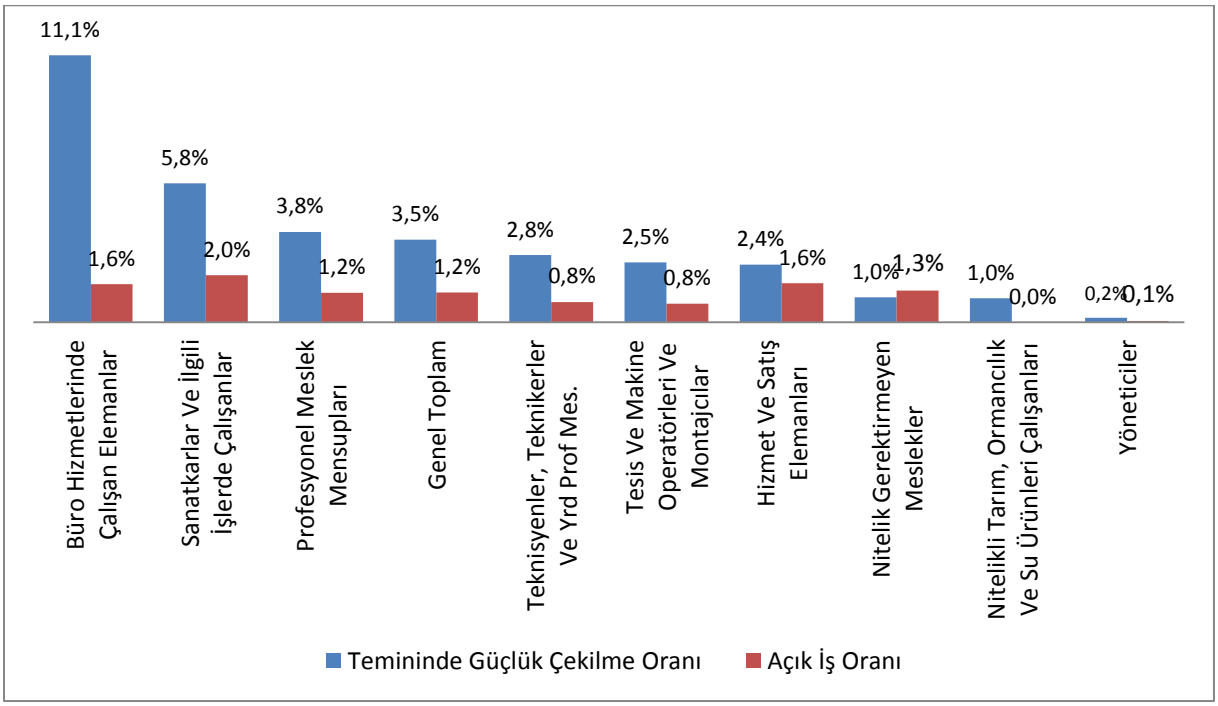

Kaynak:İPA 2015

Grafik 17'ye göre Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı incelendiğinde Afyonkarahisar ili 2015 İPA çalışması sonuçlarına göre büro hizmetlerinde çalışan elamanlar meslek grubunda çalışanların yüzde 11,1'inin temininde güçlük çekilmektedir. Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu da yüzde 5,8 oranla ikinci sırada yer almaktadır.2014 yılı İPA çalışmasına bakıldığında büro hizmetlerinde çalışan elemanların 15,9 oranında temininde güçlük çekilirken sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda bu oran yüzde 10,1 olarak görülmektedir. 2015 İPA çalışmasında sırasıyla yöneticiler yüzde 0,2 , nitelikli tarım ormancılık ve su ürünleri çalışanları yüzde 1 oran ile temininde güçlük çekilme oranları düşük meslekler arasında yer almaktadır.

2015 yılında grafikte görüldüğü üzere Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda çalışanların temininde güçlük çekilme oranı en fazla iken ; iş arayan kesimde de büro personeli olmak talep edilmektedir. Uygun eşleşmenin sağlanması , aranan nitelikte elemanın bulunmasıyla istihdam sağlanarak teminde güçlük çekilme oranı düşürülebilir.

Tablo 47 :Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	53,9%
Satış Danışmanı	8,0%
Mermer İşçisi	7,0%
Makineci (Dikiş)	5,8%
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	5,0%
Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	4,6%
Garson (Servis Elemanı)	4,1%
Mermer Silim İşçisi	4,1%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	3,8%
Mermer Ebatlandırma İşçisi	3,6%
Genel Toplam	100%

Kaynak :İPA 2015

Tablo 47'de Temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında Çağrı merkezi müşteri temsilcisi yüzde 53,9'luk payla ilk sırada yer almaktadır. Bu meslek grubu temininde güçlük çekilen meslek gruplarının yarısına yakın payını oluşturmaktadır. Açık iş en fazla çağrı merkezi müşteri temsilcisi mesleğinde olduğu için bu alanda eleman temininde güçlük çekilmektedir. Çağrı merkezi müşteri temsilcisi mesleğindeki eleman temini sıkıntısı açılan kurslar yardımıyla giderilmeye çalışılmaktadır.

Grafik 18: Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

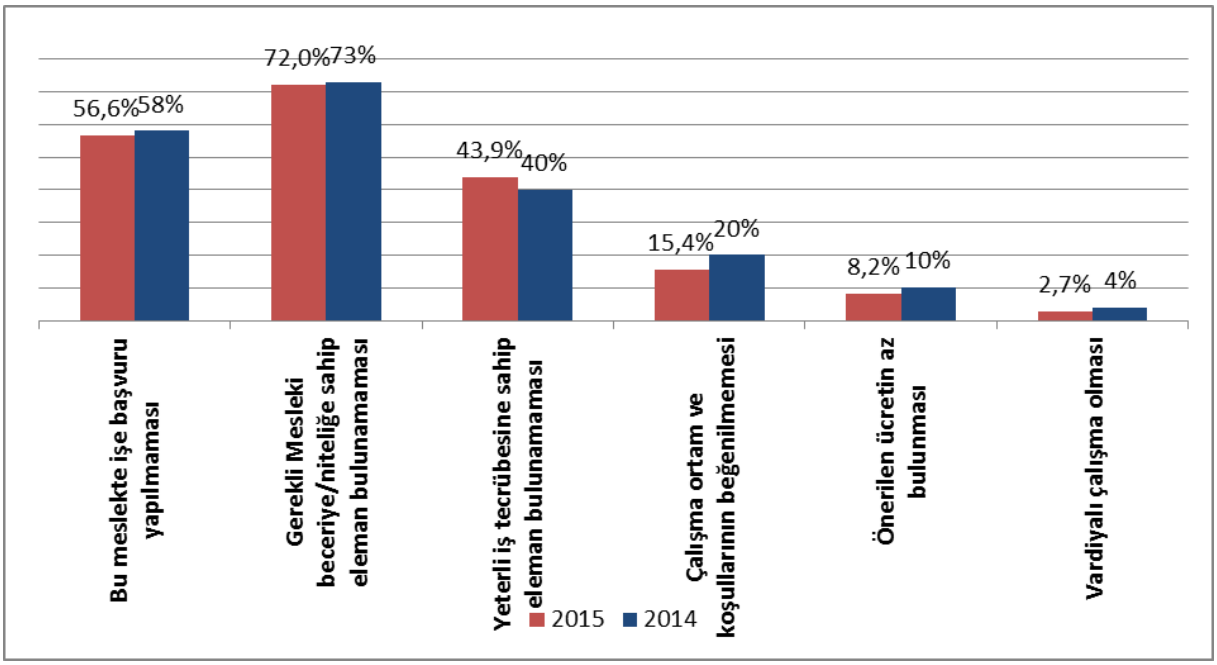

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18'de karşılaştırılmıştır Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi'' olarak karşımıza çıkmaktadır.2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 20' si söz konusu nedeni işaretlerken ,2015 İPA çalışmasında aynı neden 4,6 azalışla yüzde 15,4 işveren tarafından işaretlenmiştir. 2015 yılında işverenler tarafından daha çok işaretlenen nedenler ise yüzde 3, 9 puanlık artışla yüzde 43,9 işveren tarafından işaretlenen "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenleridir. 2014 yılına göre artış gösteren tek nedendir. 2014 yılında işaretlenen nedenler 2015 yılı nedenleri ile karşılaştırıldığında düşüş olduğu görülmektedir.2015 yılında en çok işaretlenen nedenler sırasıyla ; Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması, Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması, Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması, Çalışma

Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, Önerilen Ücretin Az Bulunması ve Vardiyalı Çalışma Olması şeklinde sıralanabilir. 2014 yılındaki sıralama da bu şekildedir.

Grafik 19: Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

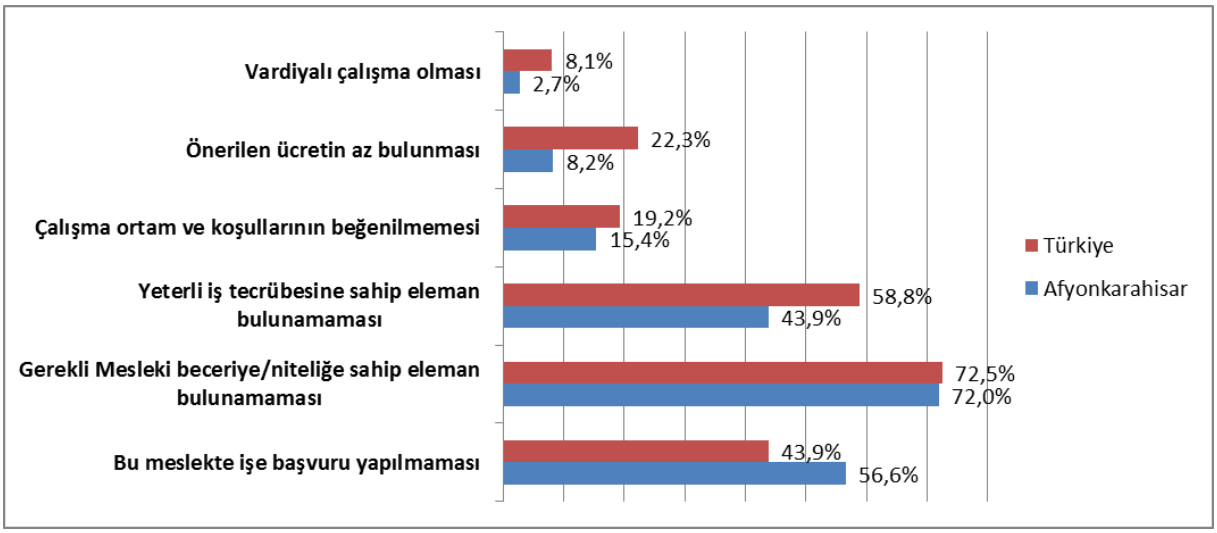

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Grafik 19 'da değerlendirilmiş olup, Afyonkarahisar ve Türkiye genelinde ilk üç nedenin aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Afyonkarahisar'da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla 'Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması' nedenlerinin işaretlendiği görülmektedir. Bu neden Türkiye genelinde 43,9 oranında işaretlenirken Afyonkarahisar ilinde yüzde 56,6 oranında işaretlenmiştir. Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" Afyonkarahisar ilinde yüzde 72 oranında işaretlenirken Türkiye de bu oran yüzde 72,5 oranında işaretlenmiştir. "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenleri Afyonkarahisar ilinde yüzde 43,9 oranında işaretlediği Türkiye genelinde ise 58,8 oranında işaretlendiği görülmektedir. En düşük oran ise Vardiyalı Çalışma Olmaması en az işaretlene nedenler arasındadır. Afyonkarahisar ilinde yüzde 2,7 oranında işaretlenirken Türkiye genelinde 8,1 oranında işaretlenmiştir. Önerilen ücretin az bulunması nedeni ise Afyonkarahisar ilinde 8,2 oranında işaretlenirken Türkiye genelinde 14,1 oran farkıyla 22,3 oranında işaretlenmiştir.

İşverenler bu nedenleri işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 20:Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Sektörler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	1,1%	0,9%	1,9%	0,0%	1,3%	0,0%	1,4%
İmalat	26,6%	26,5%	44,9%	36,8%	41,2%	23,5%	30,0%
İnşaat	10,5%	8,9%	12,1%	5,8%	3,6%	7,3%	9,4%
Toptan ve perakende ticaret	11,1%	13,6%	20,0%	27,3%	26,2%	24,1%	15,4%
Ulaştırma ve depolama	2,6%	3,2%	4,9%	11,4%	0,0%	21,1%	4,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2,1%	11,3%	7,5%	12,5%	11,4%	24,0%	9,1%
Bilgi ve iletişim	0,2%	0,3%	0,4%	2,3%	3,3%	0,0%	0,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,3%	0,5%	0,0%	2,7%	0,0%	0,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2,3%	2,4%	3,4%	0,0%	6,9%	0,0%	2,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	39,1%	30,6%	0,7%	1,4%	0,0%	0,0%	22,4%
Eğitim	1,8%	1,0%	1,9%	1,8%	1,1%	0,0%	2,4%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,9%	0,6%	1,0%	0,0%	1,1%	0,0%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,2%	0,3%	0,7%	0,6%	1,2%	0,0%	0,4%

Kaynak:İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri Grafik 20 ‘de sektörel olarak incelendiğinde ,sırasıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri, imalat, toptan ve perakende ticaret sektörlerinde bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedeniyle karşılaşılmaktadır. Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni sırasıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri , imalat ve toptan perakende ticaret sektörlerinde eleman temininde güçlük çekilmesine neden olmuştur. En çok eleman temininde güçlük çekilen sektör imalat sektörü olmuştur. İşverenler imalat sektöründe eleman bulunama nedeni olarak en çok yeterli iş tecrübesine sahip elemanın olmayışını göstermişlerdir. Önerilen ücretin az bulunması imalat sektöründe eleman bulunamayışının ikinci nedeni olarak gösterilirken; çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi de en çok gösterilen nedenler arasındadır. Konaklama ve yiyecek içecek faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekilme nedeni olarak en fazla etkenin vardiyalı çalışma sistemi olmasını belirtmişlerdir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri, imalat, toptan ve perakende ticaret sektörlerinde bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedeniyle karşılaşılmakta iken; bilgi ve iletişim finans ve sigorta ve gayrimenkul faaliyetler sektörlerinde aynı durum söz konusu değildir. Bu sektörlerde eleman temininde güçlük çekilme nedeni farklılıklar göstermektedir.

Tablo 48:Meslekler Bazında Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	100%	100%	0%	0%	0%	0%
Satış Danışmanı	11%	94%	11%	0%	3%	0%
Mermer İşçisi	71%	36%	33%	74%	51%	0%
Makineci (Dikiş)	38%	100%	62%	0%	4%	0%
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	33%	100%	87%	0%	0%	0%
Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	55%	75%	46%	34%	10%	0%
Garson (Servis Elemanı)	28%	61%	56%	28%	39%	11%
Mermer Silim İşçisi	50%	78%	44%	22%	11%	17%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	35%	88%	76%	12%	0%	0%
Mermer Ebatlandırma İşçisi	56%	88%	75%	50%	25%	19%
Ön Muhasebeci	33%	74%	87%	7%	0%	0%
Müşteri Temsilcisi	0%	0%	0%	100%	0%	0%
Beton Direk Ve Travers Demiri İşçisi	100%	0%	0%	0%	0%	0%
Temizlik Görevlisi	8%	92%	8%	77%	0%	0%
Şoför-Yük Taşıma	54%	23%	23%	69%	8%	0%
Lokum Ustası	38%	69%	54%	0%	8%	8%
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	0%	75%	67%	42%	8%	42%
Gaz Altı Kaynakçısı	100%	27%	59%	0%	0%	0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tablo 48 'de görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleğinde temininde güçlük yaşanmasının sebebi sadece iki neden olarak görülmektedir. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması ve gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedenleridir. Makineci (Dikiş) ve Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı mesleklerinde eleman bulunamaması yüzde 100 oranı ile gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedenine bağlanmıştır. Müşteri temsilcisi mesleğinde eleman bulunamaması ise yüzde 100 çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi nedenidir. Beton Direk Ve Travers Demiri İşçisi ve Gaz altı Kaynakçısı mesleklerinde en fazla işaretlenen güçlük çekilme nedeni ise bu meslekte işe başvuru yapılmamasıdır. Garson (Servis Elemanı),Mermer Ebatlandırma İşçisi, Mermer Slim İşçisi gibi mesleklerde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında bütün nedenlerin eleman güçlüğü çekilmesinde etkili olduğu görülmektedir.

Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleğinde temininde güçlük çekilme durumu son zamanlarda açılan meslek edindirme kursları ile giderilmeye çalışılmaktadır.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Elemen Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çekmeyen	Temininde Güçlük Çeken
Eleman Talebi	32%	39%
İşveren Danışmanlığı	36%	33%
Mevzuat Danışmanlığı	28%	21%
İEP	4%	5%
Kurs	0%	1%
Çalışanlara Yönelik Eğitim	0%	0%
KÇÖ	0%	0%

Kaynak:İPA 2015

Afyonkarahisar ilinin 2015 yılı İPA çalışmasının bu kısmında Tablo 49 'da İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri , işbaşı eğitim programları, işveren danışmanlığı, eleman talebi ve işbirliği ile mesleki eğitim(kurs)hizmetlerinden faydalanmaktadırlar. Kurs ve iş başı eğitim programından faydalanma oranının düşük olduğu söylenebilir. İŞKUR 'un bu hizmetlerinden faydalanma oranının arttırılması istihdama katkı sağlayacaktır. Afyonkarahisar ilinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler arasında ilk sırada yer alan çağrı merkezi görevlisi müşteri temsilcisi mesleğinde mesleki eğitim hizmetlerinden daha fazla yararlanılmaktadır. Özellikle temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili kursların düzenlenmesi gerek işbaşı eğitim programlarının yapılması aranılan elemanların kalifiyeli olmasında etkin rol oynamaktadır. Eleman temininde güçlük çekmeyen işyerleri eleman talebi, işveren danışmanlığı ,mevzuat danışmanlığı gibi hizmetlerden yararlanmaktadırlar.

Temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına bakıldığında eleman talebi ve işveren danışmanlığında büyük ölçüde faydalanıldığı görülmektedir. İşgücü temininde çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet mevzuat danışmanlığı ,eleman talebi ve işveren danışmanlığı hizmetleridir. İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin güçlük çekmeyen işverenlere göre eleman talebi hizmetinden daha fazla yararlandığı görülmektedir.

Tablo 50:Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İmalat	39	66	104
Toptan ve perakende ticaret	28	53	81
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22	21	42
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	9	12
İnşaat	7	6	12
Ulaştırma ve depolama	4	7	12
İdari ve destek hizmet faaliyetleri		6	6
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı		5	5
Bilgi ve iletişim	1	3	4
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri		4	4
Diğer hizmet faaliyetleri		4	4
Gayrimenkul faaliyetleri		3	3
Eğitim	1	1	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri		1	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler		1	1
Genel Toplam	**103**	**190**	**293**

Kaynak:İPA 2015

Tablo 50 'ye göre vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha azdır.

Vardiyalı çalışma yapılan elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı , gayrimenkul faaliyetler, mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler, idari ve destek hizmet faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, diğer hizmet faaliyetleri haricindeki sektörler eleman temininde güçlük çekmektedir. İmalat ,toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve konaklama, yiyecek hizmeti faaliyetleri gibi sektörler eleman temininde güçlük çekilmektedir.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman temininde Güçlük Çekme Nedenleri

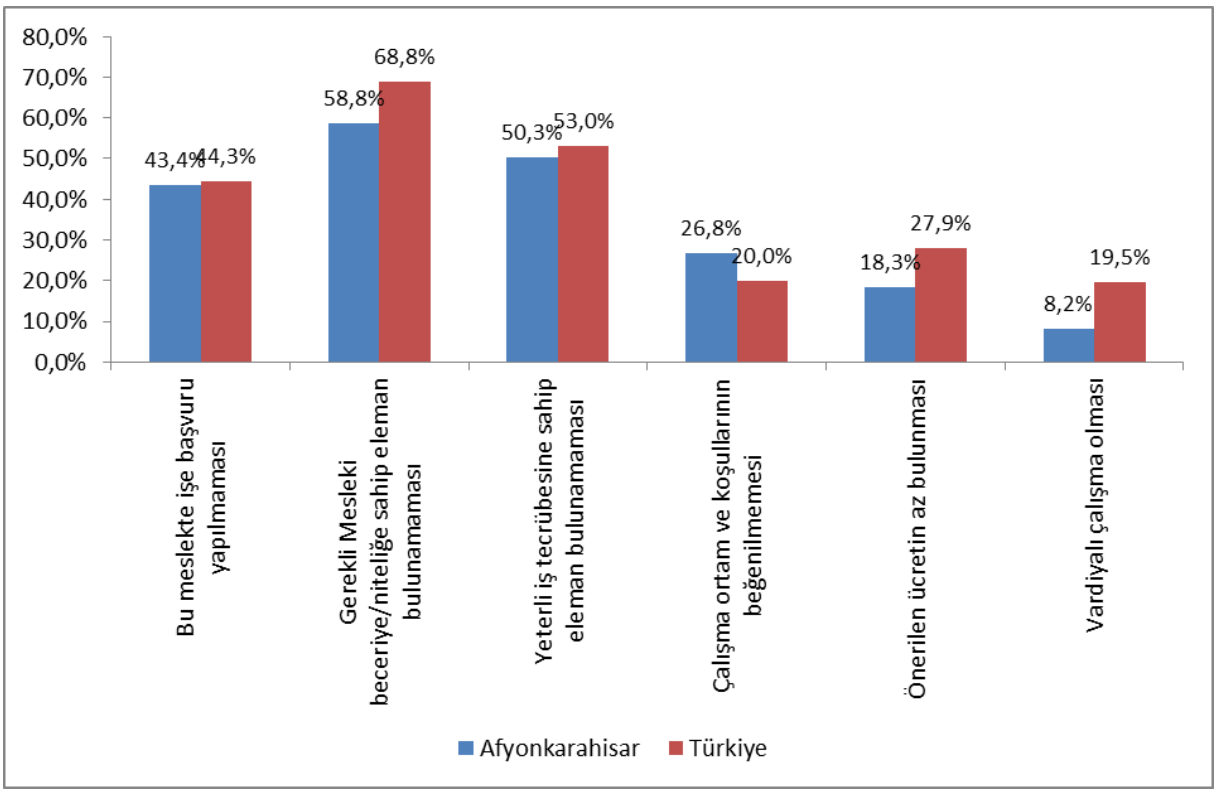

Kaynak :İPA 2015

Grafik 21 'de Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman temininde Güçlük Çekme Nedenleri incelenmiş vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenler ise sırasıyla vardiyalı çalışma olması, önerilen ücretin az bulunması, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesidir. Afyonkarahisar ilinde eleman temininde güçlük çekilme nedenleri Türkiye genelinde temininde güçlük çekilme nedenleri ile benzerlik göstermektedir.

Afyonkarahisar ilinde çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi nedeni 6,8 oranlık farkla Türkiye genelinin üstünde olan nedendir. Türkiye geneli temininde güçlük çekilme nedenleri sırasıyla ; Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması, Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması , Bu meslekte İşe Başvuru Yapılmaması , Önerilen ücretin az bulunması, Vardiyalı Çalışma olması ve Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 51:İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	48	79	127
İmalat	10	15	25
İnşaat	5	9	14
Toptan ve perakende ticaret	1	3	4
Ulaştırma ve depolama	2		2
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1	1	2
Bilgi ve iletişim	0	2	2
Genel Toplam	**67**	**109**	**177**

Kaynak : İPA 2015

Tablo 51 'e göre İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu değerlendirilecek olursa ,İhracat yapmayan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir.

Afyonkarahisar ilinde konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir. İnşaat sektörünün tamamında eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. En fazla personel bulmada zorlanan sektörün imalat sektörü olduğu görülmektedir. Toptan perakende ticarette personel temininde güçlük çekilen sektörler arasındadır. Açık iş oranındaki , fazlalık daha fazla personele duyulan ihtiyaç ,vardiyalı çalışma sistemi gibi etkenler bu sektörde nitelikli ve istenilen şartlarda çalışma isteğinde olan personeli bulmayı zorlaştırmıştır.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

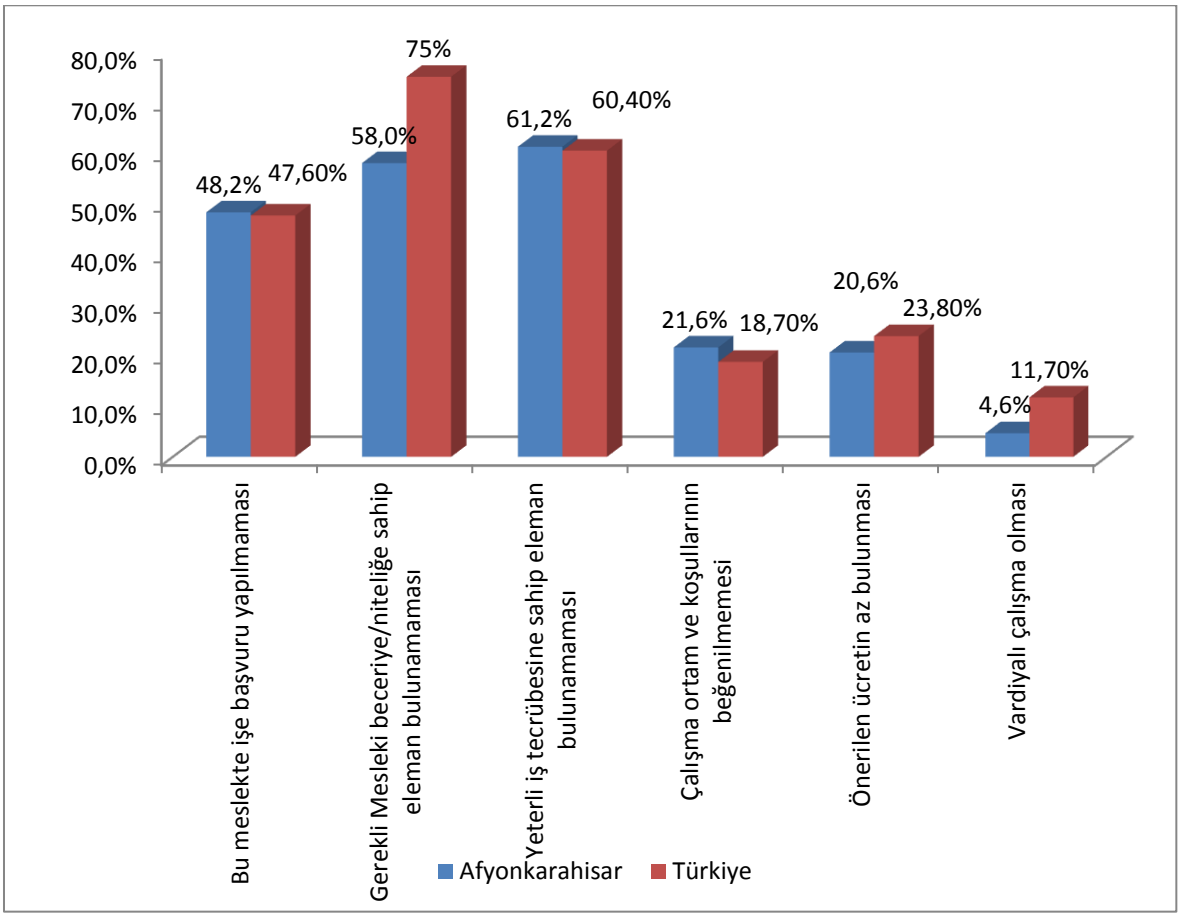

Kaynak :İPA 2015

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

İlde İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırasıyla Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip eleman bulunamaması, Bu meslekte İşe Başvuru Yapılmaması , Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, Önerilen Ücretin Az Bulunması ve Vardiyalı Çalışma Olması şeklindedir.

Türkiye genelindeki işyerlerinin eleman bulamama sebebine bakıldığında İlle benzerlik göstermektedir. Gerekli mesleki beceriye sahip elamanın olmayışı ve iş arayanların tecrübesiz oluşu ihracat yapan firmalarda personel bulunmasında sıkıntı yaratmaktadır. Vardiyalı çalışma sistemi genel olarak ihracat yapan firmalarda uygulandığından bu sektöre müracat edenlerde vardiya uygulamasının yapılması iş beğenmeme sebebi olarak çok fazla gösterilmemiştir.

Tablo 52: Part-Time Çalışan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı		1	1
İmalat	7	7	14
İnşaat	1	4	6
Toptan ve perakende ticaret	12	11	24
Ulaştırma ve depolama	1	1	2
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5	2	7
Bilgi ve iletişim		3	3
Finans ve sigorta faaliyetleri		1	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	2	4
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	6	9
Eğitim	3	4	7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4	4	8
Genel Toplam	39	48	86

Kaynak: İPA 2015

Tablo 52 ‘de part-time çalışan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme durumunu yorumlamak gerekirse; Afyonkarahisar ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinin yüzde 45’i eleman temininde güçlük çekerken part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 52’si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4’tür

Part-time çalışanı olmayan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olan işyerlerine göre daha yüksektir.

Afyonkarahisar ilinde madencilik ve taş ocakçılığı, bilgi ve iletişim, finans ve sigorta faaliyetleri sektörleri dışında kalan part - time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu sektörlerde vardiyalı çalışma sisteminin uygulanmasının part-time çalışana olan ihtiyacı azalttığı söylenebilir. Part –time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken sektörlerin başında toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü gelmektedir.

Grafik 23: Part-Time çalışanı olan İşyerlerinin Eleman temininde Güçlük Çekme Nedenleri

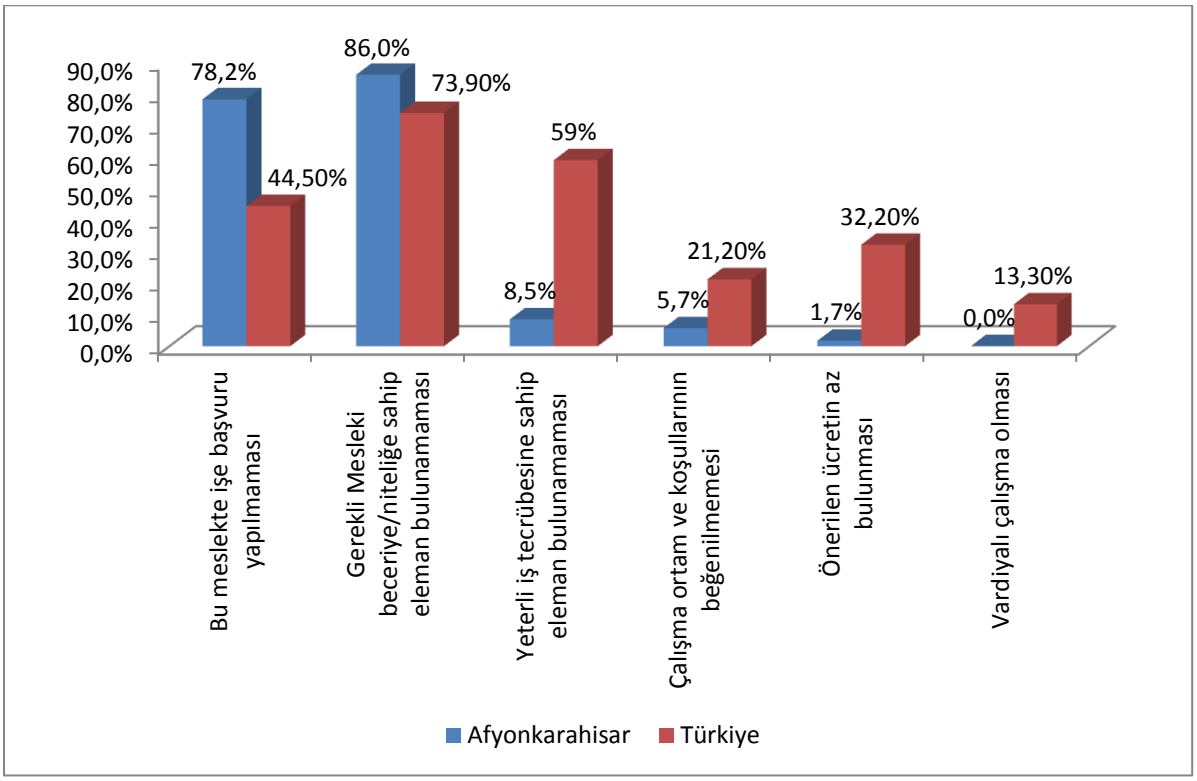

Kaynak : İPA 2015

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Part-Time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Part time çalışmayı daha çok öğrencilerin tercih etmesi tecrübeli eleman bulunmasını zorlaştırmıştır. Daha sonra sırası ile Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması, Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması , Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, Önerilen Ücretin Az Bulunması ve Vardiyalı Çalışma Yapılması şeklinde sıralanmaktadır.

Türkiye geneli eleman temininde güçlük çekme nedenleri ile karşılaştırıldığında Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması işyerlerinin temininde güçlük çekilme nedenleri Afyonkarahisar da Türkiye ortalamasının üstünde oranlarda görülmektedir. Diğer temininde güçlük çekilme nedenlerinde ise ortalamanın altında değerlerdir.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerlerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	2,1%
İhracat Yapan İşyerleri	2,2%
Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri	3,7%
Genel Toplam	4,4%

Kaynak:İPA 2015

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tablo 53 ‘de gösterilmiştir.

Afyonkarahisar ‘da işyerlerinin çalışma biçimine göre net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde yüzde2,1 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 2,2, part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 3,7 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi 4,4 oranındadır. Part-time çalışanı olan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda artırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9,ihracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6’dır. Afyonkarahisar ili part-time çalışanı olan işyerlerinde ortalamanın üstünde iken diğer göstergelerde ortalamanın altındadır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektör olmadığı görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde istihdam artışı beklense de Türkiye ortalamasının altında bir artış gözlemlenmiştir.

2015 Yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Afyonkarahisar ilinde yüksek oranda istihdam artışı beklenmemektedir. İstihdam artışı bilgisine göre tedbirler alınmalı ve bu alana yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	525	18,6%
İnşaat	206	8,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	78	7,9%
Madencilik ve taş ocakçılığı	58	6,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	11	6,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	10	5,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	18	3,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	87	3,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	208	3,5%
İmalat	228	1,9%
Bilgi ve iletişim	4	1,5%
Ulaştırma ve depolama	13	0,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	-1	-0,2%
Eğitim	-21	-1,8%
Genel Toplam	**1423**	**4,4%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 54 'te Afyonkarahisar ilinde sektörlere göre net istihdam değişimi ve istihdam değişim oranları üzerinde de durulmuştur. Net istihdam değişimine bakıldığında elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, gayrimenkul faaliyetler, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde net istihdam değişimi görülmemektedir.

Bazı sektörlerde net istihdam değişimi beklenilmemekteyken konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yüzde 18,6 oranı ile 525 kişilik bir artış bekleyerek sektörler içinde en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. İnşaat sektörü yüzde 8,9 ,insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 7,9 oranında bir sıra izlemektedir. Genel olarak bakıldığında pozitif yönde olan istihdam değişim oranları ildeki değişmenin büyümenin ve gelişmenin bir göstergesi olabilir.

Afyonkarahisar ilinde son zamanlarda açılan alışveriş merkezleri, gerek termal otellerin arttırılması bazı sektörlerin istihdam değişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu sektörler (Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, inşaat) istihdam artışı bekleyerek ilin bu sektörlerde de

hacmini daha da genişletecek olduğunu göstermektedir. İlde bazı sektörlerde değişim beklenirken eğitim ve diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde eksi değerlerde değişim görülmektedir. Bu sektörlerin istihdamında daralma olacağı söylenebilir. İstihdamdaki daralmanın kaynağı araştırılarak sektörlerde çalışanların başka alanlara kanalize edilmesi işsizliğin önüne geçilmesine katkı sağlayacaktır.

Türkiye genelinde inşaat, Bilgi ve İletişim ,Mesleki ve Bilimsel teknik faaliyetler sektörleri ilk sıralarda gelmektedir.

Tablo 55:Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam	Net İstihdam Değişim
Hizmet Ve Satış Elemanları	409	9,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	23	7,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	378	6,5%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	297	5,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	137	5,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	129	1,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	28	1,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	18	0,8%
Yöneticiler	3	0,2%
Genel Toplam	1423	4,4%

Kaynak: İPA 2015

Afyonkarahisar'da tablo 55 'te meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde ; 409 kişilik istihdam artışı beklentisiyle hizmet ve satış elemanı ilk sırada yer almaktadır. Nitelik gerektirmeyen meslekler, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, büro hizmetlerinde çalışan elemanlar bu sırayı takip etmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına bakıldığında sıralamanın farklı olduğunu söyleyebiliriz. Hizmet ve satış elemanları sektöründe sıralama değişmemiştir ve yüzde 9,3 oranı ile ilk sırada yer almaktadır. Nitelikli, tarım, ormancılık, ve su ürünleri çalışanları sektörünün net istihdam değişimi 23 kişilik artış ile yedinci sırada yer alırken yüzde 7,3 oranı ile net istihdam değişiminde ikinci sırada yer almaktadır. Diğer sektörlerde sırasıyla nitelik gerektirmeyen meslekler sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, büro hizmetlerinde çalışan elemanlar yüzde 5'in üzerinde oranlar belirlenmiştir.

En düşük artışın beklendiği yöneticiler grubunda ise 3 kişilik artış yüzde 0,2'lik bir orana tekabül etmektedir. Profesyonel meslek mensupları sektörü 18 kişilik artış 0,8'lik oranda artış beklenmektedir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir. Afyonkarahisar 'da en fazla istihdam artışı beklenen meslek hizmet ve satış elemanları mesleğidir.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Garson (Servis Elemanı)	Tuğla İmal İşçisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Lastik Ayakkabı İmal İşçisi
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Pres Operatörü (Yağ)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Diğer Öğretmenler
Satış Danışmanı	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Masör-Masöz	Mozaik Kesici Ve Döşeyici
Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)
Aşçı	Şoför-Yük Taşıma
Mermer Ocakçısı	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (Genel)	İnşaat Ustası
Mermer Silim İşçisi	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
Sıvacı	Tüp (Lpg) Dağıtım Elemanı
Mermer Ebatlandırma İşçisi	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Beton Direk Ve Travers Demiri İşçisi

Kaynak : İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen mesleklere tablo 56 'da değinilmiş ; mesleklerin çoğunluğunun temininde güçlük çekilen mesleklerin olduğu görülmektedir. Özellikle garson, kat hizmetleri ,masör-masöz gibi mesleklerde artış beklenmesi son zamanlarda açılan termal otellerin işgücüne duyduğu ihtiyaçtandır. Satış danışmanı, temizlik görevlisi gibi mesleklerdeki istihdam artışı ise alışveriş merkezlerindeki artış ile eleman ihtiyacının doğması şeklinde yorumlanabilir. Net istihdam azalışı beklenen mesleklere bakıldığında imal işçilerinde önemli oranda azalış beklendiği görülmektedir. Özellikle eğitim sektöründe beklenen net istihdam azalışı dikkat çekmektedir.

2015 Afyonkarahisar ilinde yapılan İPA çalışmasında Özellikle eğitim sektöründe beklenen net istihdam azalışı dikkat çekmektedir. Mesleklerde istihdam artışı ve azalışının olacağının bilinmesi

işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Yapılan bu araştırmalarla doğru ve kalıcı istihdamın sağlanması amaçlanmaktadır.

Tablo 57:Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (İnşaat)
Mermer Ocakçısı	Mermer Ebatlandırma İşçisi	Satış Danışmanı
Beden İşçisi (Genel)	Mermer Silim İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Temizlik Görevlisi	Mermer İşçisi	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi
Kasiyer	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)	Şekerleme İmal İşçisi (Elle)
Servis Komisi	Kümes Hayvanları Toplama İşçisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)	Katrak Makinesi Operatörü (Mermer)	Reyon Görevlisi
Satış Danışmanı	Gaz Altı Kaynakçısı	Sucuk Bağlama İşçisi
Reyon Görevlisi	Mermer Ocakçısı	Paketleme İşçisi (El İle)
Bulaşıkçı (Stevard)	Maden Mühendisi	Hamal
Mermer İşçisi	İş Makineleri Operatörü	Hemşire
Çöpçü	Yumurtacı Tavuk Yetiştiricisi	İş Güvenliği Uzmanı (Çok Tehlikeli Sınıf-A)

Kaynak:İPA 2015

Net İstihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Tablo 57 ‘de en fazla istihdam artışı beklenen mesleğe bakıldığında vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin istihdam değişimi beklediği meslekle aynı olduğu görülmektedir. Yani istihdam artışının en fazla beklendiği garson(Servis elemanı) mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur. İhracat yapan işyerlerindeki istihdam değişimine bakıldığında ise Afyonkarahisar ilindeki mermer sektörüne dayalı olarak mermer işçisi mesleklerinde istihdam beklenmektedir. En fazla ihracat yapan sektör madencilik ve taş ocakçılığıdır. Buna bağlı olarak ihracat yapan firmalarda mermer işçiliği ile ilgili meslekler ön plana çıkmıştır.

Part-time çalışanı olan işyerlerine bakıldığında beden işçisi (inşaat) ,satış danışmanı ,garson(Servis elemanı) gibi mesleklerde değişim beklenmektedir. İşyerlerinin özellikleri dikkate

alındığında garson (servis elemanı) genellikle istihdam değişimi beklenen meslekler arasında yer almaktadır.

Net istihdam azalışı olan meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında imal işçilerinde önemli bir değişiklik söz konusudur. Özellikle tuğla imal işçisi, pres operatörü, lastik ayakkabı imal işçisi gibi meslekler azalış bekleyen mesleklerdir.

2015 İPA çalışmasının bu bölümü ile işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalış beklenen mesleklerin değişebileceğini göstermektedir. İhtiyaç duyulan mesleklere yönelik çalışmaların yapılması (kurs vb.)bu kısımda önemlidir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı	İstihdam Azalışı	Fikrim Yok	İstihdam Değişmeyecek
Madencilik ve taş ocakçılığı	11,1%	3,7%	33,3%	51,9%
İmalat	15,3%	2,8%	46,1%	35,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	*	*	40%	60%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100%	*	*	*
İnşaat	13,4%	3,1%	54,1%	29,3%
Toptan ve perakende ticaret	16,0%	1,7%	42,8%	39,5%
Ulaştırma ve depolama	11%	*	58%	32%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	25,0%	2,5%	42,5%	30,0%
Bilgi ve iletişim	9,1%	*	54,5%	36,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	30,0%	*	35,0%	35,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	*	*	25,0%	75,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11,4%	*	54,5%	34,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12,5%	3,1%	46,9%	37,5%
Eğitim	11,4%	4,5%	43,2%	40,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15,0%	*	30,0%	55,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	*	*	50,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	*	4,6%	32,2%	63,2%
Genel toplam	**14,8%**	**2,3%**	**46,0%**	**37,0%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Afyonkarahisar'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 46 ' sının geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü yoktur. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Afyonkarahisar ilinde yüzde 63,3'ü istihdamın değişmeyeceğini belirtirken Türkiye genelinde bu oran yüzde 37'dir. Yüzde 14,8 oranında işyeri istihdam artışı olacağını belirtirken yüzde 2,3 oranında işyeri istihdam azalışı olacağını belirtmiştir.

Türkiye oranları ile Afyon ilinin oranları karşılaştırıldığında fikrim yok seçeneğinin Afyonkarahisar ilinde daha fazla olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde en fazla istihdam artışı bekleyen sektör finans ve sigorta faaliyetleri sektörüdür. En az artış bekleyen sektör ise bilgi ve iletişim sektörüdür. İstidam artışı ve azalışı beklemeyen sektörler ise kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektörü, gayrimenkul faaliyetler ve elektrik. gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörleridir. Yüzde 100 artış bekleyen sektör ise su temini ; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüdür. En çok azalış bekleyen sektör ise diğer hizmet faaliyetleri sektörüdür.

.Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri %	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri %	Fikrim Yok İşyeri%	Değişmeyecek Olan İşyeri %
İhracat Yapan İşyeri	14,8%	1,7%	49,3%	34,2%
Vardiya Yapan İşyeri	14,6%	2,1%	40,4%	42,9%
Kısmi Çalışma Yapan İşyeri	18,5%	3,6%	40,2%	37,7%
Genel toplam	**14,8%**	**2,3%**	**46,0%**	**37,0%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 59'da Afyonkarahisar ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri üzerinde durulmuştur.

Afyonkarahisar ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. Kısmi çalışma yapan işyerleri ağırlıklı olarak istihdam artışı beklerken aynı zamanda istihdam azalışı da beklemektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde değişmeyecek fikri oldukça yüksektir. İşyeri özelliklerine göre istihdam artış/azalış beklentisine bakıldığında fikrim yok seçeneğinin daha çok işaretlendiği görülmektedir.

SONUÇ

Afyonkarahisar İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir.

2015 yılında sırasıyla en fazla açık işin olduğu ilk on meslek Temizlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Yönetici (İş Hizmetleri), Mermer İşçisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Mermer Ebatlandırma İşçisi, Mermer Silim İşçisi, Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı) , Tuğla İmal işçisi meslekleridir.

2015 yılında temininde güçlük çekilen meslekler: Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Satış Danışmanı, Mermer İşçisi , Makineci (Dikiş), Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı, Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü, Mermer Silim İşçisi, Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik), Mermer Ebatlandırma İşçisidir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerden ilk sırada yer alan çağrı merkezi görevlisi mesleğinde neden istenilen nitelikte eleman bulunamayışı işverenlere sorulduğunda, nerdeyse tamamına yakını gerekli mesleki beceriye sahip eleman olmadığını ve bu meslekte yeterli başvurunun yapılmayışını belirtmişlerdir. Gereken aktif istihdam politikalarının sağlanmasıyla bu mesleğin temininde güçlük çekilmesi giderilebilir.

Mermer işçisi mesleğinde istenilen nitelikte eleman bulunamayışının nedeni sorgulandığında buna yol açan sebeplerin birbirine yakın olduğu görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilme nedeni olarak en fazla gösterilen neden bu meslekte yeterli başvurunun yapılmadığıdır. İşverenlerin İŞKUR kanalını daha etkin kullanmaları işgücü yönlendirilmesine kolaylık sağlayacaktır.

Yine işverenlerin birçoğu çalışanların mermer işçisi mesleğini tercih etmeme nedeni olarak çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesini göstermişlerdir. Vardiyalı çalışma sisteminin oluşturulması, fazla mesaiye kalma koşullarının iyileştirilmesi, servis imkanının arttırılması vb. işverenlerin öngörüsüne dayanarak şartların iyileştirilmesi mermer işçisi mesleğinin tercih edilirliğini arttıracaktır. Gerekli mesleki beceriye sahip eleman olmaması ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman olmayışı da öne çıkan diğer nedenler arasındadır.

2015 yılı haziran ayında istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekler işverenlerin öngörüsüyle planlanmıştır. Gelecek dönem istihdam eğilimlerinde firmaların Garson (Servis Elemanı, Beden İşçisi (İnşaat), çağrı merkezi görevlisi ve imalat işçisi meslekleri başta olmak üzere istihdamının arttıracağı yönünde tahminleri bulunmaktadır. İstihdam edilirliğin artacağı mesleklerin yine temininde güçlük çekilen mesleklerle benzer olması gelecek istihdam tedbirlerinin alınması ve buna bağlı politikaların belirlenmesinde yol gösterici olacaktır.

2015 yılı haziran ayı için azalış beklenen meslekler başında tuğla imal işçisi, lastik ayakkabı imal işçisi , pres operatörü (yağ), diğer öğretmenler gelmektedir. İşsizliğin engellenmesi amacıyla bu meslek gruplarının başka mesleklere yöneliminin sağlanması ve ya istihdam olanağı yaratılacak yeni olanakların belirlenmesi gerekmektedir.

Afyonkarahisar ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinin yüzde 45'i eleman temininde güçlük çekerken part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 52'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Afyonkarahisar'da 407 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada fiziki ve bedensel yeterlilik ikinci sırada da yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe becerisi gelmektedir. Daha sonra sırası ile takım çalışmasına uyum, iletişim ve ifade yeteneği, satış ve pazarlama, bilgisayar kullanımı, sorun çözme ve inisiyatif alabilme, proje tabanlı çalışma, hesap yapabilme ve yabancı dil becerisidir.

KAYNAKÇA

- TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri
- İŞKUR, İstatistik Yıllıkları
- SGK, Aylık İstatistik Bülteni

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195

HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	477	26	503
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375

TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri

N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ssizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İ}ş siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer

almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz

olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam}{Toplam\ \text{İ}stihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif

kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ımlılık\ Oranı} = \frac{0-14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15-64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

EK- 4 Sektörlere göre İPA Sonuçları

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	32	866	17	15	58	1,90%	6,70%
İmalat	327	12.287	171	333	228	1,40%	1,90%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	5	396	0	0	0	0,00%	0,00%
İnşaat	174	2.311	33	105	206	1,00%	8,90%
Toptan ve Perakende Ticaret	313	5.884	97	172	208	1,60%	3,50%
Ulaştırma ve Depolama	62	1.405	1	49	13	0,10%	0,90%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	83	2.826	44	101	525	1,50%	18,60%
Bilgi ve İletişim	11	274	1	6	4	0,40%	1,50%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	10	163	2	3	11	0,90%	6,40%
Gayrimenkul Faaliyetleri	5	99	0	3	0	0,00%	0,00%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	46	482	9	31	18	1,90%	3,70%
İdari ve Destek Hizmetleri	39	2.379	33	249	87	1,40%	3,60%
Eğitim	46	1.154	6	26	-21	0,50%	-1,80%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	20	993	0	14	78	0,00%	7,90%
Kültür, Sanat ve Spor	2	53	0	0	0	0,00%	0,00%
Diğer Hizmetler	24	445	1	4	-1	0,20%	-0,20%
Genel Toplam	**1200**	**32.194**	**407**	**1111**	**1423**	**1,20%**	**4,40%**

EK -5 : 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kağıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kağıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Afyonkarahisar ilinde 59 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 41 tanesi için soru kağıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 41 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Rize ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 41 işyerine soru kağıdı uygulanmış olup en fazla işyeri Toptan ve Perakende sektöründedir.

Tablo 1 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	11	32	0	32
Madencilik ve taş ocakçılığı	6	14	1	15
İmalat	4	21	4	25
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4	10	2	12
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	11	4	15
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	7	5	12
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	3	2	5
İnşaat	2	6	0	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	6	0	6
Ulaştırma ve depolama	2	6	0	6
Diğer hizmet faaliyetleri	1	2	0	2
Eğitim	1	10	1	11
Toplam	41	128	19	147

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 12 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 147 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 13'ü kadın, yüzde 87'i erkektir. En fazla işyeri ve çalışan Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

41 işyerinden 3 tanesinde 10 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Açık iş olan meslekler ise Temizlik Görevlisi (6 kişi), Ahşap Mobilya İmalatçısı (3 kişi) ve Aşçı (Özel Hizmet)'tir.

Toplamda 19 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen Temizlik Görevlisi (6 kişi), Motor Yenileştirmeci, Kasap, Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci), Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü, Mimar, Mermer İşçisi, Usta Öğretici (Pastacılık, Tatlıcılık Ve Şekerlemecilik), İnşaat Teknolojisi Teknikeri, Ahşap Mobilya İmalat Nezaretçi Ustabaşı, Yükleyici (Loder) Operatörü, Börek Ustası, Kurye, Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller mesleklerindedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 63 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından, yüzde 47 oranında yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından, yüzde 42 oranında ilgili meslekte eleman bulunamamasından, yüzde 5 oranında önerilen ücretin az bulunması, yüzde 10 oranında ise çalışma ortam ve koşullarının uygun olmamasından dolayı eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

İşyerinde vardiyalı çalışma olması temininde güçlük çekilen mesleklerin nedeni olarak tercih edilmemiştir.

Afyonkarahisar ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 11,5 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	10		
AHŞAP MOBİLYA İMALATÇISI	5		
PAZARLAMACI	1		
MİMAR	1		

Kaynak: İPA 2015

İstihdam artışı beklenen Temizlik Görevlisi ve Ahşap Mobilya İmalatçısı mesleklerinde açık iş de bulunmaktadır. Yine bu iki meslekten Temizlik Görevlisi ve Ahşap Mobilya İmalatçısı mesleğinde eleman temininde güçlük çekilmektedir.